PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 35 lir

Leto XVIII. - Št. 162 (5246)

TRST, sobota 21. julija 1962

POSLANSKA ZBORNICA ZAVRNILA POPRAVKE PSI IN KPI O PRAVICAH SLOVENCEV

Medici: «Vlada ponovno potrjuje obvezo da zagotovi vse pravice slovenskim manjšinam v Gorici in Trstu»

Minister je hkrati zatrjeval, da «vlada smatra, da je povsem zaščitila slovenske manjšine, ki uživajo, med drugim, svobodo tiska in informacij, kot to dokazujejo slovenski časopisi in oddaje Radia Trst v tem jeziku» - Poslanci odobrili vse člene zakona o Furlaniji-Julijski krajini

RIM, 20. — Po sporazumu med predstavniki parlamentarnih skupin bo poslanska zbornica glasovala v torek o zakonu, s katerim se ustanavlja avtonomna dežela s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina; jutri, v ponedeljek in torek bodo razpravljali in glasovali o proračunu ministrstva za pošte in telekomunikacije, o ukrepu za prilagoditev pokojnin, o ukrepih za italijanski Jug in podaljšali bodo delo parlamentarne komisije, ki proučuje vpliv monopolov; o dnevnem redu za sredo in četrtek pa bo odločila poslanska zbornica na torkovem popoldanskem zasedanju. Predsednik Leone je sporočil, da bo postavil 27. t.m. na dnevni red razpravo o nacionalizaciji električne industrije.

Poslanska zbornica je danes začela in zaključila razpravo o zadnjem poglavju zakona o Furlaniji-Julijski krajini, ki vsebuje «dopolnilne, prehodne in zaključne» določbe».

Na koncu so razpravljali še o dodatnih členih, ki so jih predložili socialisti in komunisti, in ki zadevajo pravice Slovencev. Socialistične popravke je obrazložil Luzzatto, Pajetta pa je utemeljeval popravke KPI. Proti tem popravkom so nastopili misovci Cucco, De Marzio in Romualdi; neodvisni monarhist Lucifero, monarhist Bardanzellu, poročevalec manjšine misovec Almirante, ki je obširno polemiziral s komunisti; proti tem popravkom je nastopil tudi poročevalec večine demokristjan Rocchetti, češ da je za zaščito narodnostnih manjšin poskrbljeno s 6. členom ustave in 3. členom zakona o Furlaniji-Julijski krajini.

Minister Medici je dejal, da vlada meni, da je popolnoma zaščitila slovensko manjšino, ki uživa, med drugim, svobodo tiska in informacij, kakor to dokazujejo slovenski časopisi in oddaje v slovenščini Radia Trst. To je moč reči tudi glede svobodnega dostopa v javne službe. Ko je izrazil pripravljenost vlade, da prouči posamezne primere ki bi se pojavili, je minister Medici dejal, da «vlada ponovno potrjuje svojo obvezo, da zaščiti vse pravice slovenskih manjšin v Gorici in Trstu, da bi ustvarili vzdušje miroljubnega sožitja med tamkajšnjim prebivalstvom». Miniser je končno dejal, da po njegovem mnenju sedanja razprava ni primerno mesto za predložene dodatne popravke in zaključil, da nasprotuje njihovemu sprejemu.

Luzzatto je vzel na znanje besede ministra Medicija, umaknil je popravek PSI in si pridržal pravico, da predloži zakonski predlog o pravicah slovenske manjšine. Raffaele je umaknil dodatni popravek KPI

Sledile so glasovalne izjave: Malagodi je ponovno poudaril svoj «ne» glede tega zakona; Santarelli je napovedal, da bodo komunisti glasovali za zakon; Roberti (MSI) je ponovno navajal razloge, zakaj so fašisti proti deželnim avtonomijam; Covelli je obrazložil nasprotno mnenje monarhistov; za zakon pa bodo glasovali demokristjani, socialdemokrati, republikanci in socialisti. Končno so odobrili še dodatni popravek, ki pravi, da more dežela prispevati z lastnimi sredstvi ali z brezobrestnimi posojili za potrebe tržaške univerze, sporazumno z univerzo samo in prosvetnim ministrstvom.

Obsežna razprava se je vnela glede 67. člena, ki predvideva, da se v okviru videmske pokrajine ustanovi okrožje, ki bo zajelo ozemlje, ki spada sedaj v pristojnost sodišča v Pordenonu in občini Erto Casso ter Cimolais; občine tega okrožja bodo tvorile splošen konzorcij, ki bo izvrševal delegirane funkcije, predvidene v 10. členu tega zakona. Socialisti in komunisti so predlagali črtanje tega člena in njegovo zamenjavo z novim členom, s katerim bi se ustanovila nova provinca Pordenone, misovci pa so predlagali, naj bi se prizadeto prebivalstvo izreklo z referendumom, ali hoče imeti provinco. Ta spreminjevalni predlog so poslanci zavrnili s 187 glasovi proti 162; nato so odobrili 67. člen v nekoliko spremenjeni in dopolnjeni obliki. V nespremenjenem besedilu so odobrili 68. člen; 69. člen v izpopolnjenem besedilu na predlog liberalcev, 70. člen pa v nespremenjenem besedilu; v prav tako nespremenjenem besedilu so odobrili tudi zadnji 71. člen, ko so zavrnili vse popravke, medtem ko so socialisti in socialdemokrati umaknili svoje popravke.

Zasedanje se je končalo malo pred polnočjo; jutri dopoldne bodo poslanci razpravljali o proračunu ministrstva za pošto.

V senatu se je nadaljevala razprava o proračunu prosvetnega ministrstva. Po zaključku splošne razprave je govoril prosvetni minister Gui.

Vodstvo KD je danes razpravljalo o položaju na Siciliji po ostavki deželne vlade in sprejelo sklep, da je treba ponovno poskusiti z vlado levega centra, ki naj uresniči dogovorjeni program.

Na zasedanju demokristjanskih senatorjev so danes govorili: minister za industrijo Colombo, predsednik vlade Fanfani in politični tajnik KD Moro, ki so utemeljevali nujnost sedanje politične usmeritve KD, Fanfani in Moro pa sta poudarila, da je v vsakodnevni polemiki z desnico in nasprotniki politike sodelovanja s socialisti potrebno imeti stalno pred očmi daljšo perspektivo, ker KD nima druge politične alternative: ali vedno tesnejše sodelovanje s socialisti, ali pa doseči tako volilno okrepitev strank sedanje vladne koalicije, da bi mogli sami, brez socialistov, nadaljevati s politiko gospodarskega in socialnega napredka dežele.. Ta druga alternativa pa je povsem nerealna.

Vodstvo KPI je danes objavilo svojo resolucijo, v kateri poudarja med drugim, da so sindikalne borbe, «pri katerih so sodelovale vse sile levice» že «vsilile vladi nacionalizacijo električne industrije, priborile gmotno izboljšanje javnim nameščencem, postavile na dnevni red demokratično reformo javne uprave in agrarno reformo».

Zaradi ponovne stavke tiskarjev v vsej Italiji Primorski dnevnik jutri ne bo izšel. Prihodnja številka izide v torek, če ne pride do nove nepredvidene stavke.

DANES

V Ženevi se zbirajo zunanji ministri, ki bodo v ponedeljek podpisali izjavo o nevtralnosti Laosa. Vsi ministri so ob prihodu v Ženevo poudarili veliko važnost tega sporazuma. Jasno je da bo moč določbe sporazuma izvajati, le če ga bodo spoštovali zlasti tisti, ki nasprotujejo nevtralnosti Laosa in ki so sporazum sprejeli, spričo dejstva, da niso mogli uresničiti svojih načrtov.

Zunanji ministri glavnih velesil bodo izkoristili svojo navzočnost v Ženevi, da se porazgovorijo o drugih perečih vprašanjih, zlasti o Berlinu in razorožitvi. Zadnje dni se ponovno mnogo govori o Berlinu, zlasti po zadnjem intervjuju Hruščova ameriškim časnikarjem. V Ženevo je prihitel tudi zahodnonemški zunanji minister Schroeder da bi pritiskal na zahodne velesile, naj bodo pri razgovorih o Berlinu in Nemčiji nepopustljive.

Zagovornike ustanovitve jedrske sile NATO je vsekakor vznemirila novica o odstopu vrhovnega poveljnika NATO Norstada, ki je prvi predložil tak načrt. Na ženevski razorožitveni konferenci ni bilo niti včeraj nobenega napredovanja, kar se tiče prekinitve jedrskih polzkusov, ker sta obe strani ostali vsaka pri svojem dosedanjem stališču. V ZDA napovedujejo celo novo vrsto podzemeljskih jedrskih poizkusov čez kakih dvanajst ali osemnajst mesecev.

A Alžiriji se napoveduje bližnji sporazum med alžirskimi voditelji. Včeraj je predsednik začasne izvršilne oblasti prišel v Tlemcen na razgovor z Ben Belo in s Ferhatom Abasom. Dokaz o postopni normalizaciji razmer v Alžiriji je tudi dejstvo, da se številni Francozi zopet vračajo tjakaj.

Velike važnosti so izjave tajnika OZN U Tanta v zvezi s Kongom .Poudaril je, da ni mogel do sedaj doseči sporazuma med Elizabethvillom in Leopoldvillom, ker v Katangi vladajo same lutke. Bivši predstavnik OZN v Kongu O'Brien pa je na tiskovni konferenci izjavil da urediti razmer v Kongu ovira zlasti Velika Britanija, zaradi svojih interesov v Katangi.

Poslanska zbornica je včeraj odobrila vse člene zakona, s katerim se ustanavlja avtonomna dežela s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina, hkrati pa zavrnila vse dodatne popravke socialistov in komunistov o pravicah slovenske manjšine. Minister Medici, ki je tudi zavrnil te popravke, je izjavil med drugim, da vlada smatra, da je povsem zaščitila slovenske manjšine v isti sapi pa je dejal, da vlada ponovno potrjuje svojo obvezo, da zagotovi vse pravice slovenskim manjšinam v Gorici in Trstu, da bi ustvarili vzdušje miroljubnega sožitja med tamkajšnjim prebivalstvom». Protislovje v izjavah ministra je očitno: italijanski državniki res nimajo srečne roke, ko govore o pravicah slovenske manjšine.

Načrt nove ustave Jugoslavije septembra pred ljudsko skupščino

Drago Kunc o kairski konferenci in o trgovini z državami s konvertibilno valuto

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 20. — Zvezna ljudska skupščina je sklenila, da bo na prvi seji v septembru razpravljala o načrtu nove ustave. Sklenila je tudi, da postavi načrt v javno diskusijo v začetku septembra, ko je predvidena plenarna seja zveznega odbora SZDLJ. Načrt ustave je bil že predložen zvezni ljudski skupščini.

Na današnjem zasedanju je skupščina sprejela resolucijo o trgovini in nad 20 drugih predpisov, med katerimi so zakon o družbenem nadzorstvu nad cenami, o ureditvi poslovnih odnosov na tržišču, o varnosti plovbe in o domačem filmu.

Predsednik skupščine Petar Stambolič je podal poročilo o potovanju jugoslovanske parlamentarne delegacije v Sovjetsko zvezo. Poudaril je, da je delegacija obiskala Sovjetsko zvezo v času, ko se odnosi med obema državama pozitivno razvijajo v gospodarskem, kulturnem in političnem pogledu. «Vedno smo se trudili, je poudaril Stambolič, da vsestransko razvijamo odnose s Sovjetsko zvezo,» in je poudaril, da obstoječe razlike glede raznih vprašanj ne smejo ovirati sodelovanja. Delegacija je naletela na enako stališče med sovjetskimi voditelji. Tak razvoj odnosov ima veliko važnost za okrepitev miru v svetu, za zmago načel miroljubnega sožitja in prijateljstva med narodi ter za splošno in popolno razorožitev. Stambolič je poročal tudi o potovanju delegacije v Mongolijo. Ta obisk je pripeljal k ostvaritvi pogojev za razširitev sodelovanja z Mongolijo. Parlamentarni delegaciji Sovjetske zveze in Mongolije bosta obiskali Jugoslavijo.

«Kairska konferenca in njena deklaracija predstavljata važen prispevek za reševanje raznih vprašanj v mednarodnih gospodarskih odnosih in pri širjenju sodelovanja držav v razvoju,» je danes izjavil na redni tiskovni konferenci predstavnik državnega tajništva za zunanje zadeve Drago Kunc. Sklepi konference in koraki, ki bodo sledili, bodo pozitivno vplivali na gospodarske in splošne odnose na svetu.

Na vprašanje o delu ženevske konference je Kunc izjavil, da Jugoslavija pozitivno ocenjuje nadaljnje zbliževanje stališč.

V zvezi z delom gospodarskega in socialnega sveta OZN je Kunc izjavil, da je to delo ponovno potrdilo, da je gospodarski razvoj nerazvitih dežel vprašanje temeljne važnosti za vse države.

V zvezi s sklepom ameriškega kongresa o pomoči tujini je Kunc izjavil, da je to pozitiven korak, ker odstranjuje ukrep, ki bi pomenil preprečevanje gospodarskega in trgovinskega sodelovanja med Jugoslavijo in ZDA. «Upamo, je dodal Kunc, da bodo prevladali realnejši pogledi tudi v primeru drugih amandmajev podobnega značaja.» V zvezi s sporočilom OECD, da bodo države članice povečale uvoz iz Jugoslavije, je Kunc izjavil, da Jugoslavija pričakuje, da bo mogoče na dvostranski in večstranski podlagi najti rešitev za težave, na katere je naletel izvoz iz Jugoslavije v nekaterih državah s konvertibilno valuto

Na vprašanje v zvezi z jugoslovansko-nemškimi trgovinskimi razgovori je Kunc izjavil, da je na predlog zahodnonemške republike Jugoslavija podaljšala obstoječi trgovinski sporazum do 30. junija 1963. Ker so inštrumenti, ki urejujejo trgovinsko izmenjavo, postali preozki, je jugoslovanska vlada predlagala začetek trgovinskih razgovorov. Na vprašanje, ali je dobila odgovor od zahodnonemške vlade, je Kunc odgovoril negativno. B. B.

Obnovljeni odnosi med Tunizijo in Francijo

PARIZ, 20. — Francosko zunanje ministrstvo je nocoj sporočilo, da sta Francija in Tunizija sklenili obnoviti diplomatske odnose ,ki so bili prekinjeni, ko je Francija napadla Bizerto. To so sporočili ob zaključku razgovorov, ki jih je imel v Parizu tunizijski tajnik v predsedstvu republike Ladgham.

Italijanski krediti za petletni načrt Indije?

RIM, 20. — Indijski finančni minister Morarji Desai, ki obiskuje prestolnice držav evropskega skupnega tržišča, se je danes razgovarjal v Rimu z ministri Colombom, La Malfo, Tremellonijem, Pretijem in Piccionijem. Pozneje ga je sprejel tudi predsednik republike Segni.

Govorili so o vprašanjih, ki so povezana z vključitvijo Velike Britanije v skupno tržišče in o prihodnjih odnosih med Indijo in evropsko gospodarsko skupnostjo. Razen tega se je indijski minister razgovarjal z italijanskimi predstavniki o pomoči in kreditih za izvajanje tretjega indijskega petletnega načrta. Na tiskovni konferenci je indijski minister izjavil, da je bil to glavni smoter njegovega obiska v Rimu. Indija namreč želi, da bi se Italija pridružila «klubu» držav, ki prispevajo za izvajanje tega načrta.

Te države so ZDA, Velika Britanija, Francija, Nizozemska, Kanada, Belgija, Japonska in Avstrija. Italija je v tem «klubu» kot opazovalka. Med svojim potovanjem po Evropi je indijski minister obiskal London, Pariz, Bruselj in Bonn. Na tiskovni konferenci v Rimu je izjavil, da določa indijski petletni načrt do 1966 investicije za skupno 5,4 milijarde dolarjev. Za spopolnitev letošnjih kreditov je potrebnih še 220 milijonov dolarjev. ZDA so prispevale lansko leto z milijardo dolarjev. Letos so podredile svoj prispevek petsto milijonov dolarjev pogoju, da ostanek krijejo druge države «kluba». Konec tega meseca bo v Washingtonu sestanek predstavnikov držav, ki so že v «indijskem klubu»; indijski minister je izrazil željo, naj bi bila Italija navzoča in naj bi prispevala po svoji možnosti za izvajanje indijskega načrta.

Norstad odstopil

WASHINGTON, 20. — Predsednik Kennedy je sprejel ostavko vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Evropi generala Norstada. Ostavka velja od 1. novembra dalje. Bela hiša pravi v svojem sporočilu, da je Kennedy z obžalovanjem sprejel zahtevo Norstada, naj bo upokojen. Objavili so tudi pismi, ki sta si ju izmenjala Norstad in Kennedy. Norstad pravi, da je že dvanajst let pri NATO, od katerih šest let kot vrhovni poveljnik. Zatem prosi upokojitev s 1. novembrom, ker je šestintrideset let služil v vojski.

Današnji «Le Monde» piše, da general Norstad utemeljuje svojo ostavko samo z osebnimi in zdravstvenimi razlogi. List dodaja: «Vendar pa je vsem znan vedno ostrejši spor Norstada s Pentagonom, tako da je aprila odklonil udeležbo na ministrski konferenci NATO v Atenah». List pravi dalje, da je Norstad pripravil načrt za atlantsko atomsko silo, ki jo je bila Eisenhowerjeva vlada odobrila, a je sedaj šel v pozabo, zaradi česar je Norstad zelo zagrenjen. List pravi dalje, da se v ZDA vedno bolj opaža težnja za umik vsega jedrskega orožja iz Evrope. Norstad se je odločno upiral tej težnji. Njegov odhod bodo po mnenju lista verjetno tolmačili kot posledico neuspeha njegovih naporov.

Sestanek Faresa z Ben Belo in Abasom
Svet vilaj predlaga politični urad

Obe strani sedaj proučujeta predloženi seznam članov urada - Ben Heda je baje izločen - Francozi se vračajo v Alžirijo

ALŽIR, 20. — Predsednik začasne izvršilne oblasti Fares je prišel davi z letalom v Tlemcen, kjer ga je sprejel podpredsednik alžirske vlade Ben Bela. Fares se je vse jutro razgovarjal z Ben Belom in bivšim predsednikom alžirske vlade Ferhatom Abasom.

Kakor poroča maroški opozicijski list «At Tahir», je svet predstavnikov vilaj začasno prekinil zasedanje, in alžirska vlada sedaj proučuje zadevne zahteve. Omenjeni list piše tudi, da je prišel v Tlemcen državni minister v alžirski vladi Rabah Bitat. To je že tretjič, ko je Bitat prišel v Tlemcen na razgovor z Ben Belo. Bitat je v prijateljskih odnosih z Ben Belo, s katerim sta bila skupaj zaprta, in zato mu je posredovanje mnogo lažje.

Voditelji posameznih vilaj želijo, da obe strani odobrita seznam članov političnega urada, ki jih predlagajo, preden se ta predlogi v odobritev narodnemu svetu alžirske revolucije.

Imena, ki so jih izbrali na svetu vilaj, niso bila uradno objavljena, vendar pa izhaja, da med njimi ni Ben Hede. Vključenih pa je šest še živih voditeljev, ki so začeli alžirsko revolucijo, in sicer Ben Bela, Mohamed Budiaf, Mohamed Hider, Krim Belkasem, Rabah Bitat in Hocine Ait. Govori se tudi o Ferhatu Abasu in o Ben Tobalu, to pa so seveda samo ugibanja in govorice. Po še nepotrjenih vesteh se dopušča možnost, da se politični urad še razširi, tako da bi vključili vanj nove elemente. Če bi v začasno vodstvo FLN stopile omenjene osebnosti, bi bili v tem telesu obe strani približno enako zastopani. Začasna alžirska vlada bi formalno še obstajala do volitev. Ustavodajna skupščina bi na začetku svojega dela razrešila sedanjo vlado in začasno izvršilno oblast in takoj nato bi imenovala novo vlado. Seveda se ta spored lahko spremeni, če ne bi na sestanku sveta vilaj prišlo do rezultatov, kakršni se pričakujejo.

Predstavnik Ben Bele Bumendžel je na tiskovni konferenci v Tlemcenu izjavil, da svet vilaj ni še končal svojega dela, in je dal naslednje podatke: vilaji eno in pet sta za razpuščeni glavni štab, t j. za Ben Belo. Vilaja štiri je nevtralna. Vilaja tri je za Ben Hedo. Vilaja dva, ki se je bila razcepila, je spet enotna in je na strani Ben Bele. Avtonomno področje za Alžir, ki je bilo ustanovljeno po ustavitvi sovražnosti, je sporočilo, da je za Ben Hedo.

Alžirski študentje so začeli močan pritisk na vrhove FLN in zahtevajo rešitev spora. Izvršni odbor alžirskih študentov je ostro obsodil sedanjo krizo v alžirski vladi in poudarja, da to ni kriza naroda, ki je enoten.

Značilno je tudi, da se s počasno normalizacijo razmer v Alžiriji začenja vračati vedno večje število beguncev. 17. julija je odpotovalo iz Francije v Alžirijo 1273 oseb, od tega 218 Francozov. Včeraj je odpotovalo iz Marseilla v Alžir 825 Francozov, ki so bili zbežali iz Alžira; drugih 500 pa je odpotovalo v Philippeville. Razen tega je včeraj odpotovalo iz Marseilla v Alžirijo 1139 Alžircev.

Sestanek alžirskih voditeljev v Tlemcenu

Gangsterizem oasovcev v Marseillu

PARIZ, 20. — V Marseillu so v zadnjih 24 urah izvršili pravo splošno mobilizacijo varnostnih sil, da zatrejo dejavnost bivših oasovcev, ki so pribežali iz Alžirije. Ker so ti zgubili svojo politično igro v Alžiriji, so se sedaj lotili prave zločinske dejavnosti in gangsterizma v Franciji. V Marseillu, kjer je največ beguncev iz Alžirije, se vsak dan ponavljajo ropi, tatvine in nasilna dejanja. Ta banditizem se širi tudi po vsem južnem delu Francije. Prav zaradi tega je vlada nujno poslala v Marseille dodatnih 2000 policajev, ki so jih bili svoj čas uporabljali v borbi proti OAS v Alžiriji in so jih nato repatrirali.

Mikojan v Džakarti

DŽAKARTA, 20. — Podpredsednik sovjetske vlade Mikojan je prispel davi v Džakarto na vabilo predsednika Sukarna. Na letališču ga je sprejel predsednik indonezijske vlade Kartavidjaja.

Po udaru v Peruju

LIMA, 20. — Nocoj so v Peruju obnovili telefonski promet. Nameščenci pri telefonu so ukinili stavko, ker je bil dosežen sporazum. V Limi je danes mirno, samo okoli predsedniške palače stražijo močne vojaške patrulje. Danes so časopisi redno izšli.

Sinoči je večja skupina mladih demonstrirala po ulicah prestolnice ob vzklikih «Svoboda», «Dol z diktaturo». Policija je demonstrante razgnala s solzilnimi bombami. Včeraj je policija preiskala sedeže stranke APRA in demokristjanov. Preiskali so tudi prostore, kjer je uredništvo lista «La Tribuna».

Uradno ni še nič znano, kje je predsednik Prado. Govori pa se, da je še vedno zaprt na vojni ladji «Callao». Voditelj stranke «Acion Popular» Belaunde Terry, ki je bil zahteval intervencijo vojske, se je danes vrnil v Limo. Tudi bivši diktator general Odria je v prestolnici.

V zunanjem ministrstvu so zelo zaskrbljeni zaradi bojkota proti vojaškemu odboru, ki so ga začele latinskoameriške in tudi druge države. Ministrstvo je poslalo vsem poslaništvom, ki so akreditirana v Limi, zahtevo za priznanje vojaškega odbora. Predstavnik ministrstva je danes izjavil, da do sedaj ni nobena država pokazala želje, da «ohrani svoje odnose s perujsko vlado».

U Tant je javno ugotovil da v Katangi vladajo lutke

O'Brien obtožuje Anglijo, da ovira obnovitev enotnosti Konga
Sklep razsodišča v Haagu o stroških v Kongu

HELSINKI, 20. — Tajnik OZN U Tant je izjavil na tiskovni konferenci v Helsinkih, kjer je sedaj na obisku, da ni uspel združiti Konga zaradi «skupine lutk», ki vladajo v Katangi.

U Tant je izjavil, da Combe «en dan poveličuje do neba Združene narode, naslednjega dne pa jih napada». Dodal je: «Ze sedem mesecev se trudim, da bi mirno rešil spor med Elisabethvillom in Leopoldvillom, da bi pogajanja napredovala. Do sedaj so bili moji napori brezuspešni. Spričo takega stanja sploh ne vem, kaj bi lahko storil, da dosežem sporazum s tako skupino lutk».

Važne so tudi izjave, ki jih je podal na tiskovni konferenci v Londonu bivši politični predstavnik OZN v Kongu O'Brien. Izjavil je, da je bil v Kongu kot funkcionar mednarodne organizacije prisiljen ohraniti tajnost, toda sedaj ni to več potrebno. Poudaril je, da številni trgovinski interesi v Katangi, ne bodo nikoli dovolili, da bi dosegli sporazum z osrednjo vlado brez močnega pritiska.

«Britanska vlada, je dodal O'Brien, je vedno ovirala OZN in preprečila, da bi izvajali pritisk. Nobenega dvoma ni, da sedaj dela isto». O'Brien je svetoval, naj bi pretrgali železniško progo, po kateri Katanga izvaža baker skozi Angolo.

O'Brien je imel tiskovno konferenco, da prikaže brošuro, v kateri je med drugim rečeno, da se veča sodelovanje med belimi vladami v Južni Afriki, Portugalski in federaciji centralne Afrike zlasti na policijskem in vojaškem področju. «Gre za zaroto, da bi zaustavili afriški napredek», poudarja brošura, ki ima naslov «The unholy Alliance».

Znano je, da se britanska vlada ne strinja z ameriškim stališčem glede politike v Kongu. Predstavnik Foreign Officea je izjavil, da je lord Home «zaskrbljen zaradi razvoja položaja v Kongu in upa, da bo moč doseči mirno in ustavno rešitev». O tem se bo lord Home razgovarjal v Zenevi z Deanom Ruskom.

Mednarodno razsodišče v Haagu je danes razsodilo, da so stroški CZN zaradi operacij ob angleškem napadu na Suez in zaradi intervencije v Kongu v breme držav članic, ker predstavljajo dejanske izdatke te organizacije.

Razsodba je bila sprejeta z devetimi ugodnimi glasovi proti petim. To mnenje je sodišče izreklo na zahtevo skupščine OZN. Zavrnilo je stališče Sovjetske zveze, da je to razsodišče nepristojno obravnavati vprašanje, ki je politična in ne pravnega značaja. Kakor je znano, je Sovjetska zveza puodarila, da skupščina OZN ni imela nobene pravice začeti operacije v zvezi s Suezom in Kongom. Tudi druge države, med katerimi Francija in Južna Afrika, so oporekle obveznosti teh izdatkov za države članice.

V Washingtonu je predstavnik ameriškega državnega departmaja izjavil, da je današnji sklep razsodišča v Haagu «zgodovinski» in da je «temeljne važnosti za mednarodno pravo ter bo okrepil Združene narode pri njihovih naporih v korist miru». Predstavnik je dalje izjavil, da bo ta razsodba pomagala tajniku OZN U Tantu pri njegovih naporih, da doseže plačilo zaostalih prispevkov za financiranje delovanja OZN v Kongu in na Srednjem vzhodu.

Zunanji ministri se zbirajo v Ženevi za svečan podpis sporazuma o Laosu

Ob tej priložnosti bo tudi več sestankov v zvezi z Berlinom in razorožitvijo
Nobenega napredovanja na seji pododbora o jedrski razorožitvi

ŽENEVA, 20. — Sovjetski zunanji minister Gromiko in ameriški državni tajnik Rusk sta prišla danes v Ženevo v zvezi z laoško konferenco. Prvi je prišel Gromiko. Ob prihodu so ga sprejeli sovjetski delegat na ženevski konferenci Zorin, kitajski zunanji minister Čen Ji, ameriški delegat Harriman in druge osebnosti. Navzočim je prebral kratko izjavo, v kateri je poudaril, da je laoška konferenca opravila koristno delo. Omenil je številne težave, s katerimi je imela konferenca opravka, in pripomnil, da so te težave umetno ustvarili tisti, ki ne želijo sporazuma o nevtralnosti Laosa. Poudaril je dalje, da je doseženi sporazum velike važnosti ne samo za Laos, temveč tudi za ohranitev miru v Jugovzhodni Aziji. Dalje je dejal, da je sporazum važen tudi zaradi teka, ker je zgled in dokaz, da, če se države želijo sporazumeti, je sporazum mogoč.

Pozneje je prišel z letalom iz Pariza predsetnik laoške vlade Suvana Fuma, ki je puodaril važnost sporazuma in je dodal, da bi morali izbrati enako pot za reševanje drugih vprašanj, ki so še odprta na indokitajskem polotoku.

Nekoliko pozneje je prišel v Ženevo kanadski zunanji minister Green in zatem Dean Rusk. Ameriški državni tajnik je izrazil zadovoljstvo zaradi pozitivnega zaključka pogajanj o Laosu. Pripomnil je, da sporazum ni bil lahek, vendar pa je bil dosežen zaradi dobre volje udeležencev.

Zvečer je prispel v Ženevo britanski zunanji minister lord Home, pozneje pa poljski zunanji minister Rapacki in pozno zvečer zahodnonemški zunanji minister Schroeder, ki pa nima nič opravka z laoško konferenco, temveč prihaja v Ženevo v zvezi z berlinskim vprašanjem, o katerem se bodo zunanji ministri velesil tudi razgovarjali.

Predsednika razorožitvene konference Arthur Dean in Valerjan Zorin sta se danes popoldne razgovarjala o načinu dela konference. Ponovno se bosta sestala jutri.

Danes se je sestal pododbor treh za jedrsko razorožitev. Po seji je predstavnik zahodnih delegacij izjavil, da sta obe strani ostali vsaka na svojem stališču. Danes so še posebno govorili o ameriškem načrtu «Vela» za izboljšanje sistema ugotavljanja jedrskih poizkusov ter o spomenici osmih nevezanih držav. Razen tega so govorili tudi o predlogu mehiškega delegata Padille Nerva, naj bi določili točen datum za ukinitev jedrskih poizkusov.

Dean je odgovoril na sovjetske obtožbe, da ZDA in Velika Britanija odklanjajo sprejem spomenice nevezanih držav. Trdil je, da je za zahodne države ta dokument eden od temeljev za diskusijo. Trdil je tudi, da ZDA niso prve delale jedrskih poizkusov. Kar se tiče načrta «Vela», je izjavil, da ameriški in angleški izvedenci še vedno proučujejo rezultate. Če bodo pozitivni, bodo lahko tudi spremenili ameriško stališče glede prepovedi jedrskih poizkusov.

Britanski predstavnik se je pridružil izjavam ameriškega delegata in se pritožil, da Sovjetska zveza ni hotela sodelovati pri znanstvenih raziskovanjih za izboljšanje sredstev za ugotavljanje. Dodal je, da so zahodne delegacije naklonjene predlogu Padille Nerva za določitev datuma za ukinitev jedrskih poizkusov. Dejal je, da bi ta datum lahko bil tudi 1. januarja 1963. Trije delegati se bodo ponovno sestali v četrtek.

Želeti je novih uspehov v ženevskih pogajanjih

Enomesečni premor v delu komiteja ZN za razorožitev so nedvomno uporabili za to, da so povzeli in analizirali rezultate njegovega dela v prvi fazi. Zategadelj je razumljivo, da je nadaljevanje pogajanj v Ženevi prineslo nekako dinamičnost, ki se kaže v tem, da napovedujejo omilitev nekaterih stališč, ki so jih postavili v tromesečnih pogajanjih pred premorom. Čeprav so velesile te uvodne poteze naredile tako, da za zdaj ni mogoče presoditi njihovega bistva in smisla, pa vendarle vzbujajo zanimanje in podkrepljujejo mnenje, da utegne komite osemnajstorice (čeprav stoji Francija še zmerom ob strani, komite vztrajno ohranja nominalno obeležje neokrnjene sestave) v nadaljevanju pogajanj, če bodo pokazali poglavitni predstavniki blokov nekoliko večjo pripravljenost, narediti kake pozitivne korake.

To mnenje pa temelji pravzaprav veliko manj na teh prvih potezah velikih sil v nadaljevanju pogajanj in bolj na ugotovitvah o nekih novih elementih v pogajanjih o razorožitvi, ki so se že pokazali v Ženevi. Poudariti je seveda treba, da so v prvi fazi na delo komiteja vplivali mnogi izmed tistih negativnih elementov, ki so že poprej veliko prevečkrat preprečili, da bi v pogajanjih o razorožitvi dosegli kak vidnejši napredek. V tem pogledu so poleg že običajnih velike razlike v mnenjih glede temeljnih vprašanj razorožitve — ki jo je komajda nekoliko zmanjševala soglasnost o nekaterih pomembnih okvirnih načelih — neugodno delovali tudi elementi zaostrovanja med blokoma v nekaterih občutljivih točkah njihovih odnosov, posebno pa okoliščina, da je prvi del ženevskih pogajanj potekal v vzdušju neposredne grožnje, da bo prišlo do obnovitve jedrskih poskusov, kar se je pozneje tudi res zgodilo.

Novi pozitivni elementi pa so bili v teh pogajanjih dovolj močni, da so navzlic tem okoliščinam zagotovili pogoje za konstruktivnejše in plodnejše delo komiteja, kakor so jih poprej imela pogajanja o razorožitvi. Na to sta vplivala v glavnem dva činitelja. Prvič obstajala je do neke meje usklajena platforma za pogajanja, ki jo je podprla tudi generalna skupščina OZN. In drugič, v pogajanjih sodelujejo neblokovske dežele oziroma tiste družbene sile v mednarodnem življenju, ki so po dosedanjih ne majnih izkušnjah voljne in sposobne prispevati, da se ta pozitivna platforma upostavi in realizira. Dejavnost in pobude neblokovskih dežel so v Ženevi potrdile, da pritegnitev teh dežel k pogajanjem o razorožitvi ni le blagodejno vplivala na njihov potek, ampak da je tudi v realnih okvirih zagotovila pogoje, da se dosežejo nekateri začetni uspehi.

Značilno je, da se je navzočnost in dejavnost neblokovskih dežel v tej fazi pogajanj občutila na več načinov. Predvsem v splošnem vzdušju, tonu in načinu razpravljanja, ki jih ni toliko bremenilo medsebojno obtoževanje, hladnost in nespravljivost, kar je bilo včasih praviloma začetna in končna ocena pogajanj o razorožitvi. Razen tega sta navzočnost in stališče neblokovskih dežel drugim udeležencem pogajanj nekako nalagala dolžnost, da mislijo na obliko in bistvo svojih stališč in predlogov. Vloga, ki so si jo zagotovile neblokovske dežele na prizorišču mednarodnih dogodkov, jim je dala veljavo aktivnega činitelja, katerega mnenja ni več mogoče puščati vnemar. Za razliko od poskusov, da bi stališča neblokovskih dežel tako ali drugače potisnili za pozicije, ki jih je zagovarjala ta ali ona skupina blokovsko organiziranih dežel — poskusov, ki nekoč niso bili zgolj izjeme — so v prvi fazi ženevskih pogajanj te dežele vsaj delno poskušale prilagoditi svoja stališča mnenjem neblokovskih dežel.

Vsekakor je treba ob tem poudariti, da pobude neblokovskih dežel v prvi fazi ženevskih pogajanj niso izražale nič takega, ko da iščejo rešitve, ki bi bile nekaka artimetična sredina med stališči obeh blokov. V predlogih neblokovskih dežel se je zrcalila želja najti osnovo, ki bi bila sprejemljiva za obe strani in ki bi tako omogočala «kompromis» in zbližanje stališč Zahoda in Vzhoda, poglavitno pri tem pa je, da so navajale lastna mnenja in lastne predloge. Ravno zaradi tega predlogi in pobude neblokovskih dežel ustrezajo temu, kar narekujejo resnične potrebe v reševanju posameznih vidikov problema razorožitve. S tem v zvezi naj spomnimo na vrsto intervencij neblokovskih dežel, ki so omogočile, da so se pogajanja v posameznih «kritičnih» trenutkih nadaljevala, na predloge, naj bi proučili nekatere začetne korake za razorožitev, ki bi olajšali nadaljnja pogajanja o sporazumu za splošno in popolno razorožitev, na stališče, ki je omogočilo, da so hkrati proučevali in primerjali oba predloga o tem sporazumu in ugotovili tiste točke, v katerih se ujemata, pa njune razlike in pomanjkljivosti.

Sprico vsega tega je razumljiv sklep, da bi bilo mogoče v sedanji fazi ženevskih pogajanj pričakovati, glede na to, da neblokovske dežele nadaljujejo svojo aktivno in konstruktivno dejavnost, tudi nove uspehe. Očitno je seveda, da so stališča blokov glede temeljnih vprašanj razorožitve še zmerom zelo daleč vsaksebi. Vendar pa so razlike o bistvenih vprašanjih zdaj tako jasne, da bi se bilo mogoče, ko bi bili resnično pripravljeni in ko bi upoštevali predloge neblokovskih dežel, veliko bolj učinkovito kakor doslej osredotočiti na to, da jih premagajo. Vsekakor bi bilo realno pričakovati, da usmerijo v to vsaj razpravljanje o delnih in začetnih ukrepih za razorožitev. Zlasti bi bilo pomembno, ko bi v tej luči proučili predloge o tako imenovanih «razredčenih» conah oziroma denuklearizirani pasovih, ker bi tako zaustavili nadaljevanje tekmovanja v oboroževanju, ali bolje, preprečili, da bi se povečalo število «posestnikov» jedrskega orožja. Podoben pomen bi nedvomno imel tudi sporazum o prepovedi jedrskih poskusov, toliko bolj, ker smo, kakor kaže, ravno zdaj na tem, da utegnejo še okrepiti tekmovanje v «testiranju» lastne jedrske moči, ki je te dni prizadejala celo meje vesoljstva.

Naj poudarimo, da so glede prepovedi jedrskih poizkusov oziroma glede nadzorstva nad to prepovedjo dale neblokovske dežele svoj predlog, ki je, po skorajda splošni sodbi, lahko edina realna in sprejemljiva podlaga za pogajanja o tej nedvomno najbolj pretirano napihovani oviri za sporazum. Dejstvo, da tega predloga doslej niso sprejeli ,potrjuje samo to, da tistim deželam, ki so nanj negativno reagirale, v resnici ni bilo do tega, da se doseže sporazum. Nadejati bi se bilo treba, da utegnejo zadnje vesti o tehničnih dosežkih za odkrivanje podzemskih atomskih eksplozij, ki so jih napovedale Združene države in Velika Britanija, odstraniti tiste pridržke, ki so jih doslej poudarjali zoper predlog neblokovskih dežel.

Če vse to upoštevamo, moramo priti do sklepa, da so neblokovske dežele v dosedanjem delu komiteja osemnajstorice odigrale zelo pozitivno vlogo in pomagale zagotoviti določen, čeprav zelo počasen napredek pri iskanju prvih pozitivnih, delnih in začetnih rezultatov v pogajanjih o razorožitvi. Ta okoliščina vliva pogum in daje nekaj upanja, da bodo v nadaljevanju ženevskih pogajanj pospešeno in bolj intenzivno krepili še naprej tiste pozitivne elemente v pogajanjih, ki smo jih tu omenili, kar bi nedvomno bil eden izmed pogojev, in to ne najmanj pomembnih, da dosežejo učinkovitejši napredek.

Z. M.

Pod vodstvom Achilla Compagnonija, enega izmed junakov s K 2, je 76 šolskih otrok «napadlo» Monte Rosa, drugi najvišji vrh v Evropi. Bili so dečki in deklice od 9 do 14 let. Devet jih je omagalo v vetru in mrazu (15 stopinj pod ničlo) in so se vrnili v kočo Gnifetti, toda 67 jih je doseglo kočo «Regina Margherita». Compagnoni in ostali vodniki so jih srečno pripeljali domov, te bodoče navdušene planince

Mac Millan je obiskal Churchilla

LONDON, 20. — Britanski ministrski predsednik Mac Millan je danes zvečer obiskal Winstona Churchilla. Po obisku, ki je trajal skoraj pol ure, je Mac Millan dejal: «Sir Winston se dobro počuti, bolje kot sem si mislil.» Lady Churchill je povedala, da se je mož popoldne dvignil s postelje. Dostavila pa je, da nima pojma, kdaj bo odpuščen iz bolnišnice.

Zdravniki so izjavili, da sedaj stari državnik lahko nekaj ur prebije izven postelje. Churchill sedi v naslanjaču pri oknu in v spremstvu bolničark dela kratke sprehode po sobi. Glasovi o tem, da bi mogel že kmalu zapustiti bolnišnico, pa so bili, kot kaže, preuranjeni.

Montgomery bolan

LONDON, 20. — Maršal Montgomery se nahaja v bolnišnici «Edvard VII» v Londonu, kjer ga bodo natančno pregledali zaradi daljšega počitka. Pred tem so sporočili, da je moral Montgomery zaradi nerazpoloženosti ostati v svojem stanovanju v Altonu.

V PONEDELJEK ZVECER

Kennedy po televiziji za Evropo

Prenos se bo pričel ob 20. uri

WASHINGTON, 20 — Bela hiša je danes sporočila, da bodo lahko evropski gledalci televizije sledili tiskovni konferenci, ki jo bo imel predsednik Kennedy v ponedeljek ob 20. uri. Predstavnik Bele hiše Salinger je dejal, da predsednik za to priložnost ne bo dal nikake posebne izjave. Televizijski prenos se bo pričel štiri minute po začetku konference.

Britanski minister za telekomunikacije je sporočil, da so malo po polnoči sprejeli prve barvne slike, ki so jih po «telstaru» oddajali v Andoveru (Maine). Po nekaj minutah pa je postaja v Goonhillyju začela oddajati barvne slike za Ameriko.

V Italiji bodo prve slike iz Amerike prišle na televizorje v ponedeljek kmalu po 20. uri. Sored se bo pričel točno ob 20. uri pravi prenos pa bo trajal okrog 15 minut. Ves program bo prenašala evrovizija. Drugi stik bo ob 22,58, in sicer to pot iz Evrope v Ameriko. Tudi ta program bo prenašala evrovizijska mreža in pri njem bodo sodelovale Avstrija, Belgija, Francija, Nemčija, Anglija, Italija, Jugoslavija, Švedska in Švica. Od 18 minut programa bo skoraj 5 minut pripadlo Italiji.

Razlogi priziva za Raoula Ghianija

RIM, 20. — Odvetnik Nicola Madia je danes dopoldne vložil na porotnem sodišču v Rimu razloge za priziv proti razsodbi, s katero je bil 11. junija lani obsojen na dosmrtno ječo Raoul Ghiani, ker ga je sodišče imelo za morilca Marie Martirano.

ŽE DELUJE NOVO PREVOZNO SREDSTVO

Od včeraj «Hovercraft» v redni službi na progi

Vozilo, ki se lahko uporabi na vodi in na kopnem, je prevozilo nad vodo razdaljo 25 km v pol ure

LONDON, 20. — Davi je pričelo svojo redno prevozno službo novo anfibijsko sredstvo, ki se imenuje «VA-3 Hovercraft» (ali «leteči čoln»). «Hovercraft» prevaža ljudi med krajema Rhyl in Wallasey ob izlivu reke Dee v severnem Walesu (Anglija).

Gre za čoln, težak 12.800 kg, s štirimi motorji. Dve turbini sta postavljeni v spodnji del čolna ter izpuhavata kolčine zraka navzdol, tako da ustvarjata zračno blazino, visoko približno 20 cm, med čolnom in površino pod njim. Dva propelerja, ki sta po obliki in legi podobna letalskim propelerjem, služita za pogon.

Hovercraft se lahko premika tako na vodi kot na kopnem. Zračna blazina eliminira trenje s površino in dovoljuje doseči v nekaj sekundah hitrost 113 km na uro. To novo vozno sredstvo lahko prevaža 24 potnikov, stevarda in dva pilota. Smer vožnje je mogoče uravnati s propelerjema in s štirimi premakljivimi «plavutami». Kabina za vozača je na prednjem delu; pilota imata širok razgled pred seboj, s televizijskim aparatom pa lahko istočasno vidita, kaj se dogaja za «Hovercraftom». Po radiu pa sta v stalni zvezi s kopnim.

Upravljanje te proge osebne prevozne službe je poverjeno družbi «British United Airways». Dobavo goriv in maziv pa je prevzela družba BP («British Petroleum»), ki je posebej preštudirala potrebe na področju novega prevoznega sredstva. Orman Brear, ravnatelj tehnične službe za distribucijo in nabave BP, je v intervjuju po neki vožnji s «Hovercraftom» izjavil, da pri njih študirajo vse možnosti, ki jih nudi novo revolucionarno vozilo, pri čemer ne mislijo samo na dobave temveč tudi na uporabo «Hovercrafta» za prevoz ljudi in reči pri iskanju petroleja v oddaljenih krajih, kjer naleti vsako drugo vozilo na velike težave.

Poskusna doba prve linije na svetu s «Hovercraftom» se bo zaključila 16. septembra. Računajo na velik dotok potnikov, saj je že 5.000 oseb naročilo vožnjo, ki stane (s povratno vožnjo med obema krajema) 1 funt šterling (približno 1750 lir).

Otvoritvena vožnja je potekla v redu. «Hovercraft» je potreboval približno pol ure za razdaljo 25 km med omenjenima krajema. Na dan bo opravil šest takih voženj.

V Londonu narašča število ropov

LONDON, 20. — Povečanje kriminalnosti v Londonu je vzrok, da imajo policijski agentje in zlasti preiskovalni agentje delovni tednik 60 ur.

V svojem poročilu o stanju kriminalnosti v l. 1961 zatrjuje šef policije v Londonu, da se je število kaznivih dejanj v primerjavi z letom 1960 povečalo za 4,5 odstotka ter doseglo rekordno število 196.854. Vsekakor pa so zabeležili največji dvig pri manj hudih zločinih, kot so tatvine v trgovinah in druge tatvine. Pač pa je tudi znaten porast v ropih, ki so v primerjavi z letom 1961 narasli za 26,2 odst. Policija je imela stike z raznimi trgovinskimi in bančnimi organizacijami, da bi preprečila rope med prenosom denarja. Največje število zločinov — 34 odstotkov — se nanaša na tatvine na avtomobilih brez varstva.

Smrtnih primerov zaradi nasilnih dejanj je leta 1961 bilo 167, kar je devet več kot prejšnje leto. Umorov je bilo 35; v 28 primerih so krivce aretirali, v 6 primerih pa je morilec napravil samomor. Šef londonske policije je dejal, da ritem naraščanja nasilnih zločinov pojema.

Mati in sin mrtva pri prometni nesreči

MILAN, 20. — V bližini Lainate na avtostradi proti jezerom se je dogodila huda nesreča. V nekem belgijskem avtomobilu se je pripeljala iz Vareseja družina Barbieri. Pri volanu je bil 31-letni Nunzio Barbieri iz Reggio Emilije, ki stanuje v Charleroyu, njegova 24-letna žena Lea Marie David ter dva sinova, stara 8 in 7 let. Ko je privozil do razpotja, kjer se cesta cepi proti Comu in proti Vareseju, je Barbieri nenadoma zavozil na levo proti Comu. V tistem trenutku pa je iz Milana privozil tovornjak s prikolico, namenjen v Varese. Čeprav je vozač tovornjaka zavrl, ni mogel več ustaviti težkega vozila, ki je trčilo v belgijski avto in ga rinilo s seboj še 22 metrov.

Avtomobilisti, ki so privozili mimo, so skušali ponesrečencema pomagati. Toda mlada žena je umrla, še preden so jo pripeljali v bolnišnico v Milan. Ostale tri so peljali v bolnišnico v Rho, vendar pa je mlajši otrok umrl, preden je dospel v bolnišnico. Oče in starejši sin pa sta tako hudo poškodovana, da je tudi njuno stanje zelo resno.

Tri osebe mrtve ob eksploziji plina

JESI (Ancona), 20. — Zaradi plina, ki je uhajal, je v neki niši v Cupramontani prišlo do eksplozije, ki je zahtevala tri smrtne žrtve in pet ranjenih. V trinadstropni hiši so stanovale tri družine: potujoči prodajalec Flavio Torelli s svojo družino, družina Silvana Torellija in Rinalda Moricija. Pri nesreči je izgubila življenje 29-letna žena Flavia Torellija, njegova enako stara svakinja ter 4-letna nečakinja.

TURIN, 20. — Delavci, ki vrtajo predor pod Montblancom, že nekaj dni slišijo eksplozije ne samo lastnih min temveč tudi tistih, ki jih delajo delavci na drugi strani. Sedaj loči italijanske in francoske delavce še kakih 300 metrov. Kljub dolgi vrsti nepredvidenih in hudih težav, ki jih je pripisati izključno naravi, se dela na italijanski strani nadaljujejo z rekordno hitrostjo.

Padalka Lois Ann Frotten iz Massachusettsa je skočila iz letala z višine 5000 m, a padalo se ni odprlo. Padla je v neko jezero in ostala nepoškodovana. Na sliki je z materjo ki jo objema

Avstrijski študent odklanja zdravnike

TRIDENT, 20. — Dunajski študent arhitekture, 26-letni Otto Rasteiger, se je na cesti po Valsugani prevrnil z motorja in se močno ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico, toda tu so ostrmeli, ko so slišali, da fant ne mara nikake zdravniške pomoči. Rasteiger je bil prepričan, da je s svojo nesrečo poceni postal grešni kozel za svoje rojake, ki imajo na vesti nekaj dinamitnih atentatov po Italiji.

Osem ur je študent odklanjal vsako pomoč kljub prizadevanju zdravnikov. Končno se je vdal in po operaciji, ki je srečno potekla, se je opravičil za svoje čudno obnašanje ter se zahvalil za skrb. Ozdravel bo v petnajstih dneh.

Napad iz zasede ali kaj drugega

PALERMO, 20. — V nekem kraju med Chiusa Sclafani in S. Carlom je davi pet neznancev postavilo nekemu moškemu zasedo in ga ranilo z avtomatičnim orožjem. Ranjenec je nadaljeval pot še 20 km in prišel do bolnišnice v Burgiu (Agrigento), kjer pa je kmalu nato umrl.

Pozneje se je izvedelo, da je žrtev 34-letni Vito Ferrandelli, univerzitetni študent. Bil je v avtomobilu «1400» z bratrancem in dvema prijateljema. Pripovedovanje vseh teh o zasedi pa je nekoliko različno. Domneva se, da mogoče sploh ni bilo zasede, temveč da je prišlo v avtomobilu do kakega prepira, ki se je zaključil s strelom.

V Zahodni Nemčiji 20. VII. državni praznik?

BONN, 20. — Ob 18. obletnici dneva, ko je neka skupina častnikov napravila na Hitlerja atentat (ki pa ni uspel), je kancler Adenauer položil venec na grob žrtev nacizma. Iz krogov odpornistva je prišel predlog, da bi 20. julij, obletnico atentata na Hitlerja, proglasili za državni praznik.

FRIBURG, 20. — Avtostrada Hamburg-Frankfurt-Basel je končana. Davi je zabodnonemški minister za promet odprl zadnji odsek te ceste, ki je dolga okrog 1000 km in pelje po vsej Nemčiji od severa do juga ter tako nudi hitro zvezo Skandinavije s Švico.

knjige — gledališče — film — plošče — glasba — slikarstvo

Šesta knjiga Finžgarjevega izbranega dela

Prav v tistih dneh, ko je enaindevetdesetletni Finžgar zaključeval svojo življenjsko pot, je prišla na knjižni trg šesta knjiga njevovega izbranega dela, ki ga je pred letom začela izdajati Mohorjeva družba v Celju in ki bo letos v jeseni zaključeno z zadnjo, sedmo knjigo. O pomenu te zbirke najboljših del Frana Saleškega Finžgarja smo že govorili, ko smo poročali o prejšnjih knjigah. Prav za Finžgarja pa lahko ugotovimo isto, kar smo zapisali za Gregorčiča. Finžgar je eden tistih slovenskih pripovednikov klasikov, ki ga ljudje po vsej Sloveniji izredno radi bero in ki je zato že vsa povojna leta med najbolj branimi domačimi pisatelji. In vendar njegovih del praktično ni bilo na knjižnem trgu, dokler se ni Mohorjeva družba odločila, da izda Finžgarjevo izbrano delo, ki naj bi prineslo vse, kar je pisatelj najboljšega ustvaril. Zdaj, ko je šest knjig že izdanih, smo te zbirke lahko veseli, založbi pa lahko hvaležni, da je s posluhom za potrebe knjižnega trga izdala to zbirko. In to v odlični redakciji ter lepi zunanji opremi.

Sesta knjiga Finžgarjevega izbranega dela prinaša najprej štiri pravljice z naslovom «Makalonca», nato povest v treh delih «Mirna pota», ki jo je pisatelj posnel po resnični zgodbi in v kateri se skrivajo obrazi nekaterih Finžgarjevih mladostnih prijateljev. Končno je v knjigi še nekaj krajših del, med njimi «Gostač Matevž», ki prinaša spomine na nekdanje čase ter v pripovedni obliki obnavlja stare ljudske navade in vaško življenje. Značilno za vsa ta dela, nastala večinoma v letih 1944-1959, je pisateljevo poslavljanje od peresa in tudi življenja. V teh spisih se pisatelj vrača v svoja mlada leta in obnavlja spomine na nekdanje čase. Morda je prav zato v teh delih bolj očiten tudi avtorjev vzgojni namen, ki večkrat prevlada nad pisateljem realistom. Tudi dogodki se nič več ne razvijajo v dramatičnih nasprotjih temveč tečejo zgodbe tako, kot jih hoče pisateljeva modrost in življenjska izkušenost. Zato pa se vsa ta dela odlikujejo z izredno klenim jezikom, ki je v teh spisih morda še bolj izklesan, čeprav je že v drugih Finžgarjevih spisih dovolj odličen.

Posebnost te knjige je krajša študija o Finžgarju, ki jo je na koncu opomb dodal urednik France Koblar. Urednik ob zaključku Finžgarjevega leposlovja v izbranem delu (zadnja knjiga bo namreč prinesla avtobiografski spis Leta mojega popotovanja) v glavnih potezah podaja razvoj Finžgarjevega idejnega in umetniškega razvoja ter poskuša temu našemu klasiku določiti mesto v razvoju slovenske književnosti. Ti urednikovi «zaključki» o Finžgarju, kot jih sam naziva, pa še nočejo biti dokončna sodba temveč opora današnjemu bralcu pri vrednotenju pisatelja ter pobuda za nadaljnje raziskovanje. Vendar pa bralcu kažejo, kako se je v velikem vzponu naše Moderne uveljavila tudi svojstvena realistična osebnost Frana S. Finžgarja.

Sl. Ru.

Sovjetska filma za beneški festival

Tass javlja, da se bo SZ letos udeležila filmskega festivala v Benetkah z dvema filmoma: «Ljudje in zveri» ter «Ivanova otroška doba». Prvi film pripoveduje zgodbo o nekem sovjetskem častniku, ki je bil v drugi svetovni vojni ranjen in ujet, drugi pa zgodbo vojne sirote. Režiserja obeh filmov Sergej Gerasimov in Andrej Tarkovski bosta člana sovjetske delegacije na festivalu.

Opere na Dunaju v prihodnji sezoni

Dunajska Stadtsoper bo pričela novo sezono s «Snom kresne noči» Benjamina Brittna; režiser bo Švicar Werner Dueggelin, dirigent pa Heinrich Hollreiser. Okrog božiča bo premiera obnovljenega «Tannhauserja», ki ga bo režiral in dirigiral Herbert von Karajan. Februarja bo prišla na vrsto Ch. F. Gounodova «Margarethe» v francoščini. Mesec dni pozneje bodo pod Karajanovim vodstvom uprizorili Monteverdijevo «Kronanje Poppeje». Za festivalski teden je v načrtu premiera «Don Juana», ki ga bo tudi dirigiral von Karajan. — Za Theater an der Wien so razen repriz «Čarobne piščalke» v načrtu še sledeče operne premiere: Donizettijev «Don Pasquale», v februarju «Così fan tutte», v marcu moderni deli «Komedija na mostu» B. Martinuja in «Premetenka» Carla Orffa, v drugi polovici aprila pa «Intermezzo» Richarda Straussa.

Protest zaradi aretacij kulturnikov v Španiji

RIM, 20. — *Nekateri pisatelji, slikarji, umetnostni kritiki ter mladinsko združenje «Novo odporništvo» so se pridružili obsodbi, ki so jo izrekli francoski tovariši, ker so španske oblasti aretirale slikarja Dapeno in L. barrolo, umetnostnega kritika Pericasa ter pesnika Vidala De Nicolasa. Poslanico so med drugimi podpisali Maria Bellonci, Vittorio Gorresio, Carlo Arturo Jemolo, Alberto Moravia, Vasco Pratolini, Natalino Sapegno in Luigi Salvatorelli.*

***

V počastitev praznika dneva vstaje 22. julija je včeraj zvečer v Ljubljani Moderna galerija odprla novo urejeno stalno zbirko.

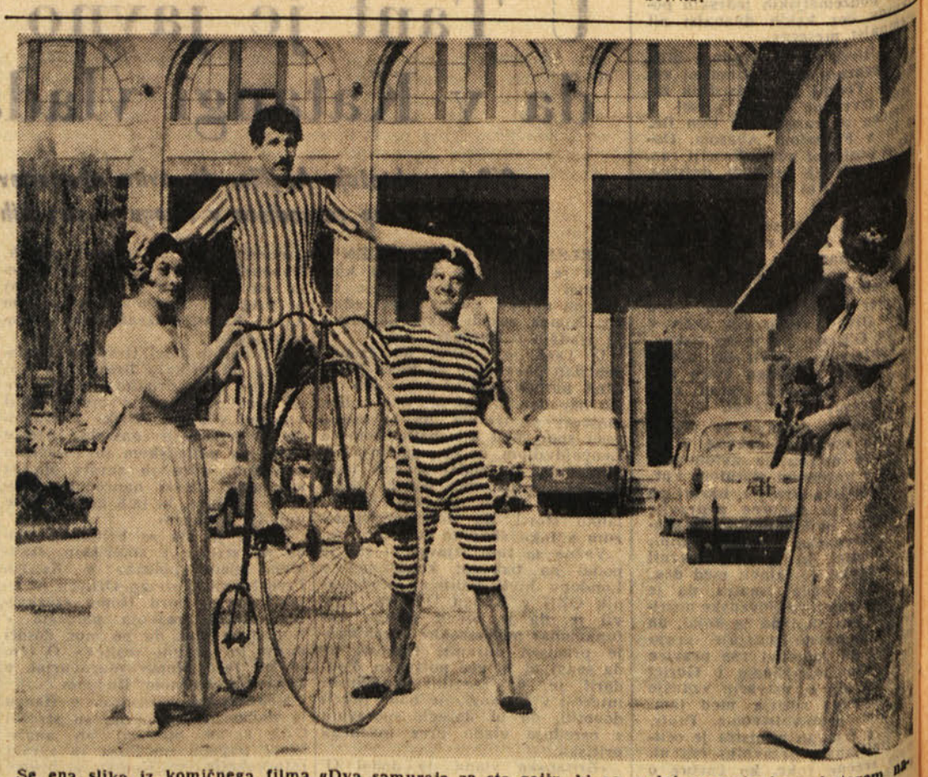

Se ena slika iz komičnega filma «Dva samuraja za sto gejš», ki ga sedaj snemajo in v katerem nastopajo poleg drugih Moa Tahi, Ciccio Ingrassia, Franco Franchi in Rossella Como

«Izderite mi zobe, ker se bom poročila»

LONDON, 20. — «Izderite mi vse zobe, ker se moram poročiti in nočem imeti potem sitnosti». S tako neverjetno zahtevo je prišla neka pacientka k predsedniku «Dental Health Commitee», sekcije združenja britanskih zobozdravnikov, ki se ukvarja prav z zobno higieno.

Sicer pa take vrste zahteve niso tako redke, je povedal predsednik Ross na kongresu zobozdravstva v Nottinghamu. Zlasti se to dogaja v deželi Cashire, kjer je še v navadi stara navada, da si dajo populiti vse zobe, češ da so nepotrebni in da je njih neizogibna usoda, da se pokvarijo. Zobna higiena v Angliji, so poudarili na kongresu, je zelo pomanjkljiva: šele nekaj let sem se Angleži zavedajo, da imajo zobe in da jih morajo obvarovati kar najdlje mogoče. Šele sedaj prihajajo večkrat k dentistom in uporabljajo bolj pogosto zobno ščetko. Toda samo ena oseba na tisoč, je zatrdil predsednik Ross, si umije zobe po zajtrku, drugi pa kažejo, da so zelo malo logični in si umivajo zobe, preden sedejo k mizi; to je nekako tako, kakor če bi si umili roke, preden gremo v klet na delo pri premogu.

Zobje Angležev so bolj kot zobje kontinentalcev podvrženi kariesu. K temu prispevajo razni činitelji, med drugim tudi navada, ki je med nordijskimi narodi razširjena, da jedo mnogo karamel in slaščic. Pred kratkim je bila objavljena neka statistika, ki je pokazala, da ima visok odstotek Angležev umetne zobe, in to celo mnogi mladi ljudje, ki nimajo niti 20 let. Karies pa je močno razširjen že pri najmlajših in zaradi tega je pred dnevi minister za zdravstvo zahteval, da bi v vodovode za pitno vodo spustili določeno količino fluora, ki prepreči, da se pri otrokih razvije karies.

Delnice po 60 milijonov

NEW YORK, 20. — Najdražje delnice na borzi na Wall Streetu so delnice družbe «Superior Oil», ki imajo vrednost okrog 900 dolarjev (več kot 500.000 lir). Toda pri nekem sodnem postopku v neki pokrajini Kalifornije se je izkazalo, da obstajajo delnice, ki na borzi ne kvotirajo, je pa njihov kurz najbrž do sedaj najvišji. Gre za delnice «Irvine Company», neke kmetijske družbe v Kaliforniji, ki jo je ustanovih «rancher» Myford Irvine. Kapital družbe predstavlja samo tisoč delnic, razdeljenih med člani družine Irvine in ena ten delnic je bila pred kratkim prodana za 120 tisoč dolarjev (kar je več kot 60 milijonov lir).

MESSINA, 20. — Neki 11-letni deček se je igral s puško in pri tem ustrelil 3-letnega dečka.

OB 20. OBLETNICI USTANOVITVE KRAŠKE ČETE

Njen doprinos v osvobodilnem boju

V nedeljo bo na Trstelju nad Škrbino proslava 20. obletnice ustanovitve Kraške čete, ene prvih partizanskih enot tostran bivše italijansko-jugoslovanske državne meje. Z njeno ustanovitvijo se je na področju takratne Julijske krajine tudi v vojaškem pogledu začela razvijati vse bolj organizirana, uspešna in nepretrgana borba proti fašizmu, v kateri niso proti podivjanemu fašizmu boreče se sile niti za las popustile do njegovega končnega poraza. Nesebničnost, požrtvovalnost in množično junaštvo primorskega človeka v tej borbi, bodo za vedno predstavljali najsvetlejše in najvrednejše strani naše zgodovine.

Proslava dvajsete obletnice ustanovitve prve Kraške čete se vrši na dan, ki ga v Jugoslaviji slave kot Dan vstaje, čeprav je enota bila pravzaprav ustanovljena nekaj dni manj kot dva meseca kasneje, in sicer 20. septembra 1942. Njen prvi komandir je bil narodni heroj Anton Sibelja-Stjenka, politični komisar pa Borc. Njeno prvo taborišče je bilo nad Renčami, od koder je

Narodni heroj Stjenka

začela razvijati svojo vojaško dejavnost, ki je bila že od vsega začetka zelo intenzivna ter uspešna. V prvi vrsti, ker je enota imela za poveljnika enega najsposobnejših in po osebni hrabrosti najlegendarnejših junakov, kar jih je kdaj rodila kraška zemlja. Stjenkovo ime je tako čvrsto povezano z ustanovitvijo te prve primorske vojaške enote, njenimi boji in uspehi, njenimi ljudmi, da sta danes med kraškim ljudstvom pojem kraške čete in ime Stjenka en sam, domala neločljiv pojem.

Četa je zgoraj omenjeno taborišče kmalu morala zapustiti, ker je neki otrok v šoli nehote povedal učiteljici na Gradišču, da se v bližini nahajajo partizani, kar je, seveda, ta takoj sporočila fašističnim oblastem. Otroka so prisilili, da jim je kazal pot, tako da so fašisti v taborišče prišli neopaženi. Partizani, ki so bili napadeni niso pripadali kraški, marveč I. Vipavski četi, ker je prva prejšnji dan taborišče zapustila. Vnela se je bitka, v kateri so napadenim priskočili na pomoč še borci Kraške čete, ki ni bila daleč od tu. Napadalci so se z dokajšnjimi izgubami morali panično umakniti, hkrati sta tudi obe partizanski enoti zapustili kraj ter se napotili drugam.

Narodnoosvobodilno gibanje na Primorskem se je naslednje mesece vse bolj krepilo, hkrati je naraščalo tudi število borcev Kraške čete. Oktobra je enota štela že nad 120 borcev. Glede na teren, ki je na njem morala operirati (odprt kraški teren, gosta naselja in ceste), kakor tudi zaradi splošnih vojaško-političnih pogojev, pa ni bilo primerno, da bi enota obstajala v tej moči in številu, ker bi kot takšna bila premalo gibljiva. Po sklepu političnega in vojaškega vodstva je bila potemtakem 27. oktobra 1942 razdeljena na sledeče enote: prva četa — komandir Stjenka, komisar Borc; druga — komandir Zoran, komisar Lisjak; tretja — komandir Car, komisar Strnad. Glavno poveljstvo nad vsemi tremi četami je bilo poverjeno Stjenki. Tako je bil pravzaprav neuradno ustanovljen prvi kraški bataljon, katerega vojaški in politični funkcionar sta bila Stjenka in Borc, a sta obenem isti dolžnosti vršila tudi v prvi četi. Operativno področje prve čete je ta čas bil teren okrog hriba Zajčevec, druge čete med Škrbino in Renčami, tretje med Renčami in Mirnom.

Vse tri omenjene skupine Kraške čete so se pogosto spoprijejemale s sovražnikom, ki je težil za tem, da jih uniči. Fašistične oblasti namreč niso mogle dovoliti, da se jim tako rekoč sredi države poraja in razvija gibanje, katerega cilj in namen sta bila njihovo uničenje. Med najbolj znane bitke, ki jih je Kraška četa morala izbojevati, sodi ona, do katere je prišlo pri Lipi na Krasu. Sovražne sile so ob tej priliki utrpele velike izgube. Partizanski borci so se zaradi velike premoči morali prebijati iz obroča. Nepozaben ostane v zvezi s to bitko spomin na neštete borce te čete, ki so v njej padli kot resnični junaki, med njimi Jurij, ki je obkoljen od sovražnikov, odgovarjal na njihovo kričanje, naj se poda, s partizanskim borbenim geslom: smrt fašizmu. In ko je končno uvidel, da zanj ni rešitve, si je s krikom: tako umirajo partizani za svojo domovino! — pognal zadnjo kroglo v glavo.

Iz te ofenzive je enota izšla še bolj utrjena in prekaljena. Dotok novih borcev je zamašil vrzeli in borba je tekla dalje. Ob kapitulaciji in po njej so v partizanske enote prihajali tisoči novih prostovoljcev. Primorska je strnjena domala v celoti stala na strani narodnoosvobodilnega gibanja. Stari borci Kraške čete so v novoustanovljenih partizanskih enotah morali zavzeti odgovorne vojaške in politične položaje. V istem času pa je bil tudi formalno ustanovljen I. Kraški bataljon, ki se je kasneje iz njega ustvarila (24. septembra 1943) 19. brigada «Srečka Kosovela», visoko noseč zastavo osvobodilnega boja skozi neštete bitke, med drugimi tudi v tisti pri Stanjelu leta 1944, kjer se je komaj kakih 1500 partizanskih borcev spoprijelo z nekaj desettisoči Nemcev, belogardistov in četnikov.

Z našo udeležbo na proslavi, ki bo v nedeljo na Trstelju, bomo najdostojnejše počastili spomin onih, ki so kot borci prve Kraške čete dali svoja mlada življenja v ostri borbi proti fašizmu, ter izrazili svojo hvaležnost še preživelim.

PRED 22. JULIJEM

Fanta na sliki bodo streljali. Ljubil je svoj narod in se ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi se ta moral spremeniti v zgodovinski gnoj, kot je hotel Hitler. To je bil njegov greh, zaradi katerega je moral umreti

PREDEN SE VRATA SVETIŠČA BOGINJE TALIJE ZAPRO

Iz kratkega popotnega dnevnika tržaškega gledališča

Pričujoči sestavek je drugi del «Popotnega dnevnika», priobčenega preteklo nedeljo, in je bil namenjen za jutrišnjo nedeljsko številko. Ker pa kaže, da jutri list zaradi stavke ne bo izšel, ga objavljamo že danes.

Polovica gostovanja je za nami! Prvič v svojem življenju so nekateri mladi statisti spoznali, kakšno je napol bohemsko igralsko življenje. Danes tu, jutri tam — kovči nanaglo pospravljeni — dvorane, dvorane in občinstvo, ki plača, da bi videlo nasmejane — večkrat neprespane obraze potujočih igralcev.

9. julij — Postojna

Pozno so igralci in statisti legli k počitku. Pravzaprav se je vsem, kljub dremavici, težilo v postelju.

Ko je bila tehnika že utrujena od dela, so komaj tu pa tam v postojnskem motelu in hotelu Javornik leno lezli iz postelje naši «junaki».

Predstava se je redno začela ob 20.45. Obisk je rahlo padel — 800 sedežev je razprodanih. Kaj je, Primorci? Smo zgubili smisel za take reči? Ne trdimo, da je 800 ljudi malo, tembolj, če primerjam obisk istih domačinov pri drugih predstavah, vendar bi si želel še več «lokalpatriotizma». V Postojni smo mi že kot doma! Zato prav prijateljsko — prihodnjič bi vas želel še bolj polnoštevilne.

10. julij — Ljubljana, Križanke

Umetniško razvajena Ljubljana nas je tudi tokrat prijazno sprejela. Predverje Križank se je ob napovedani uri kmalu napolnilo — 850 sedežev razprodanih. Lep rekord, če računamo, da si je lahko veliko ljubljanskih gledaliških ljubiteljev ogledalo to predstavo še pred kratkim, ko je pri njih gostovalo Jugoslovansko dramsko kazalište.

Sprejem je bil topel, odobravanje s strani nekaterih iskreno in navdušeno, od strani drugih «razumevajoče».

Jutri bo verjetno bolje! Vreme se obeta dobro; zato — na morje!

11. julij — Piran

Okrog 17. ure sem se pripeljal v Piran. Na Punti je tehnika že postavila oder. Nas pa je nekaj ur pozneje čakala hujša naloga, ko smo morali obleči težke, napol zimske kostume.

Sumenje valov je verjetno stilno izstopalo iz okvira danskega miljeja, dajalo pa je celoti nek misteriozni čar. Parterni prostor je bil precej obširen. Občinstvo je skoraj v celoti napolnilo sedeže, bilo pa je tudi veliko ljudi razmetanih po obrežnih kamnih. Računamo, da si je predstavo ogledalo od 900 do 1000 ljudi.

12. julij — Koper

Ob 20.35 so ugasnile luči na koprskem glavnem trgu. Zadonele so fanfare in pročelje cerkve na trgu se je pobarvalo v luči reflektorjev.

Oder in arhitektonski oboki pročelja cerkve so se krasno ujeli v celoto.

Čeprav se je tu pa tam od daleč že bliskalo in je v okoliških krajih celo deževalo, smo vendar speljali predstavo do konca. 1200 gledalcev je navdušeno nagradilo naše igralce ob koncu predstave. Ponovno so izpričali navezanost na ta mali ansambel «pogumnih», ki jim prinaša (letos zelo malo, a ne po naši krivdi) v redkih presledkih drobec čiste odrske umetnosti.

Po koprski predstavi je večina članov odpotovala proti Trstu. 13. julija bomo počivali doma «med svojimi».

Samo še ena predstava, potem pa — počitnice!

14. julij — Ajdovščina.

Popoldan ob 15. uri, se je skoraj do pike ponovil odhod od 3. julija. Potovanje je danes veliko krajše, kovčki so povsem izginili, razpoloženjsko stanje — srednje.

Predstava je določena za 20. uro. Ob tej uri pa lahko še vedno zunaj prebiraš dnevni časopis, Čakajmo. Ob 20.45 tema — začnimo!

Tudi Ajdovščina ni napolnila postavljenih stolov. Lep obisk, vendar 800 sedežev ni največ, kar zmore ta kraj!

Po predstavi se je začelo prvo poslavljanje, ki se je nadaljevalo tja do sežanskega bloka. Nasvidenje! Srečne in vesele počitnice! Hvala in oprostite, če ni bilo.... Kaj bi to! Hvala za prijaznost.... Srečno kolegi! Jeseni!

Zaključili smo našo sedemnajsto gledališko sezono. Pripada nam nekaj dni oddiha. Hvala vam za nesebično sodelovanje. Za ves trud, ki ste ga vložili v delo, za vse lepe in tople ure, ki smo jih skupaj preživeli med ustvarjalnim delom.

ADRIJAN RUSTJA

Letošnji festival v Opatiji

Na petem festivalu zabavne glasbe, ki se bo vršil letos 4., 5. in 6. oktobra v Opatiji bo nastopilo okrog 80 izvajalcev, med temi 17 solistov, vokalni kvartet «4 M» ter orkester Radiotelevizije Ljubljana s 42 člani, kakor tudi plesni orkester RTV Beograd z 20 člani.

Poleg že znanih imen Tereze Kesovije, Beti Jurkovičeve, Marka Novosela, Lole Novakovičeve, Gabi Novakove, Marijane Deržajeve in drugih bodo letos prvič nastopili še Miodrag Jevremović, Nina Spirova, Boško Orobović, Višnja Korbar, pa še omenjeni vokalni kvartet «4 M».

Na konferenci za tisk in radio, ki se je pred kratkim vršila, je bilo sporočeno, da se bodo na jubilejnem petem festivalu izbrale tri najboljše melodije in ne samo ena, kot v preteklih letih. Spremenjen bo tudi način ocenjevanja.

Festival je zbudil dokaj zanimanja tudi v inozemstvu, tako da je švicarska turistična agencija «Popularis» rezervirala 300 sedežev za vse tri večere. Druga bodo zasedli udeleženci mednarodnega zdravniškega kongresa, ki se bo v istem času vršil v Opatiji.

LJUDJE V BELIH PLAŠČIH PROTI FAŠISTIČNIM ČRNIM SRAJCAM

Ljubljanski sanatorij «Emona» redek primer svoje vrste

Junaški podvig in smrt Štefana Babnika - Skupina ljubljanskih zdravnikov se vključi v osvobodilno gibanje - «Čul sem, da je to partizanski sanatorij, pa sem vam pripeljal ranjenca,» je rekel aktivist

Z okupacijo Jugoslavije, oziroma Slovenije, je bilo ljudstvo postavljeno pred težko zgodovinsko nalogo: osvoboditi svojo deželo ter ustvariti nove, boljše pogoje zase in bodoče rodove. In pred to obsežno ter zahtevno nalogo ljudstvo ni klonilo, marveč jo je sprejelo kot svojo neogibno dolžnost ter izpolnilo nadvse častno in uspešno.

Nastop je bil enoten in le malo jih je bilo, ki se tej dolžnosti niso odzvali, marveč so mislili na osnovi lastnih umazanih in sebičnih nagibov, da je njihovo mesto na strani osvajalcev. Med temi se je, razumljivo, znašel tudi industrialec Praprotnik, ki je za svoje izdajalsko početje bil od strani vodstva osvobodilnega gibanja obsojen na smrt.

Obsodbo je izvršil Štefan Babnik, mlad slovenski kmečki sin, kateremu se roka ni tresla, ko je s svojim orožjem meril v izdajalca, ki je tako prejel zasluženo kazen.

Dogodek se je odigral v samem središču Ljubljane z vrtoglavo naglico. Presenečeni fašisti so odgovorili z besnim streljanjem. Zdelo se je, da je usoda Štefana in njegovih dveh tovarišev zapečatena. Vtem je

dr. Mirko Derganc

v to zmešnjavo «slučajno» privozil črn avto ki so vanj naglo skočili vsi trije atentatorji. Šofer se je krčevito oprijel krmila in pritisnil na plin. Voz je, ob strahovitem streljanu, s silovito hitrostjo zavozil po ulici ter izginil.

Toda Štefan Babnik je bil hudo ranjen. Za petami jim je bilo krdelo fašističnih policajev.

«Kaj naj storimo, Štefan,» ga je vprašal eden od tovarišev.

«Nič. Vozi naprej,» je zastokal ranjenec in se zvil na sedežu. Šofer je za trenutek avto ustavil, zatem ga naglo obrnil in pognal proti Bežigradu. Ustavil se je v Vlahovi ulici, kjer je stekel v neko hišo in pozvonil pri dr. Mavriciju Neubergerju, enem od organizatorjev osvobodilnega gibanja med ljubljanskimi zdravniki.

«Doktor, v avtu imam hudo ranjenega tovariša, mu lahko pomagate,» je naglo pojasnil.

«Lahko. Samo hitro...»

Štefana so nezavestnega prenesli v ordinacijo, kjer ga je dr. Neuberger pregledal. Streli so ranjencu razmrcvarili aorto in mu povzročili še nekaj hudih ran.

«Tu se nič ne da storiti, potrebna je takojšnja operacija. Ti se spravi na varno, bom sam poskrbel zanj,» je rekel zdravnik. Črni avto je naglo izginil izpred hiše.

Vtem je dr. Neuberger telefonsko poklical svojega prijatelja dr. Mirka Derganca, zdravnika sanatorija «Emone», katerega lastnik je bil njegov oče, prav tako zdravnik. Povedal mu je, da mu bo poslal «težjega» bolnika. Brž ko je to slišal, je dr. Derganc že vedel za kaj gre. V «Emoni» so takoj pripravili vse potrebno za operacijo. Toda mlademu, hrabremu Štefanu ni bilo več pomoči, čeprav je bil v sanatorij, ki stoji malone v središču Ljubljane, takoj prenešen, in navzlic temu, da so po vseh ulicah križarile vojaške in policijske patrole, ki so ga iskale. Doktor Lavrič je z dr. Mirkom Dergancem in še nekaterimi zdravniki napravil vse, da bi ga rešil, toda operacija je ostala brez uspeha. Štefan Babnik je podlegel ranam.

Zdaj se je postavilo vprašanje, kam s truplom. Štefan, ki so ga vpisali v knjigo bolnikov, ni mogel enostavno izginiti, ker bi to zbudilo sum pri fašističnih oblasteh.

«Vso noč smo razmišljali, kaj naj storimo,» pripoveduje danes dr. Derganc. «Nekdo je predlagal, da ga pokopljemo na vrtu sanatorija, toda to je bilo zelo tvegano. Končno smo se odločili, da primer na najbolj uradni način prijavimo oblastem.»

Okupatorske oblasti so takoj začele s preiskavo, toda dokazati niso mogle ničesar. Rečeno jim je bilo namreč, da je pokojnik bil pripeljan v sanatorij, ker je bil slučajno ranjen, ko je prišlo do streljanja po atentatu na Praprotnika.

Ljubljanski zdravniki so nasploh bili zelo častno in dostojno zastopani med onimi, ki so se aktivno vključili v delo za cilje osvobodilnega boja. Med temi so bili vsi trije bratje Derganci, po poklicu zdravniki, katerih last je tudi bil, kot povedano, sanatorij «Emona». Ker so se pred vojno v njem zdravili ljudje premožnejših slojev, je med okupacijo postal idealno zaklonišče preganjenih in ranjenih aktivistov in partizanov. Ničče ni sumil, kaj se dogaja za njegovimi zidovi. Tako se je že leta 1941 spremenil v pravcati partizanski sanatorij. In to od tistega dne omenjenega leta, ko je dr. Mirka Derganca poklical na pogovor pokojni dr. Peter Deržaj ter ga vprašal, če bi se želel vključiti v osvobodilno gibanje. Doktor Derganc je takoj pristal v svojem in še v imenu obeh bratov. Tako se je v «Emoni» ustanovila skupina zdravnikov-ilegalcev, ki so jo sestavljali trije bratje Derganci, dr. Bogdan Brecelj, dr. Božidar Lavrič, dr. Venčeslav Arko in dr. Rudolf Delkot.

In zatem je v «Emoni» našlo varno pribežališče nič koliko znanih in neznanih ranjenih ali bolnih aktivistov ter partizanov. Med temi nekateri najodgovornejši voditelji osvobodilnega gibanja, kot n. pr. Vida Tomšič in Boris Ziherl. Tu je ležal in se zdravil tudi Ferdo Kravanja, ki je kasneje junaško padel na Bovškem.

Januarja leta 1942 je ljubljanski aktivist na saneh pripeljal pred sanatorij sedemnajstletnega ranjenega partizana. Stopil je mirno mimo italijanskega stražarja v vežo in presenečenemu zdravniku rekel: «Slišal sem, da je tu partizanski sanatorij pa sem vam pripeljal ranjenca...» Danes se to sliši kot šala, hkrati pa je najlepši dokaz, kako so ljubljanski zdravniki v času osvobodilnega boja pojmovali svojo dolžnost.

ŽIVINOZDRAVNIK SVETUJE

Kako zdravimo garjavost med domačo živino

Tri vrste srbcev in kako le-ti napadajo govedo - Nevarnost za podhranjene garjave živali

Med tista obolenja, o katerih smo v našem listu že govorili in ki povzročajo našemu kmetijstvu veliko škodo, spadajo brez dvoma tudi vse vrste garij.

Garje pri vseh naših domačih živalih povzročajo majhne živalice in ne enostanične kužne kali. Zato imamo garje za nalezljivo, ne pa kužno bolezen. Povzročitelji garij so zelo majhni zajedalci, ki jih lahko opazujemo le z mikroskopom, in spadajo v red pajkovcev. Pod mikroskopom bomo tudi lahko opazili, da imajo povzročitelji garij — srbci — glavoprsje zadek in osem nog.

Po načinu življenja in hranjenja delimo povzročitelje garjavosti — srbce — v tri skupine. V prvo spadajo srbci, ki kopljejo rove v koži živali; v drugo srbci, ki sesajo kri živali, na kateri živijo, in v tretje srbci, ki se hranijo s prhutjo. Na splošno ima vsaka vrsta živali lastne garje, ki se ne prenašajo od ene vrste živali na drugo. Se pravi, da srbci, ki povzročajo določeno vrsto garij pri govedu, ne bodo napadli ovac in obratno. Razmnoževanje srbcev se vrši tako, da samica iznese večjo ali manjšo količino jajčec iz katerih se pri primerni toploti in po dvakratni levitvi razvijejo spolno zreli srbci.

Živali postanejo garjave s posrednim ali neposrednim prenosom povzročitelja od bolne na zdravo žival. Neposredno človek lahko prenese srbec z opremo, z orodjem za čiščenje, s pokrivali, steljo in drugimi predmeti. Zdrave živali se lahko tudi nalezejo garij, če jih postavimo v hleve, kjer se je nahajala garjava živina iste vrste.

GARJAVOST GOVEDA

Pri govedu povzročajo garjavost vse vrste srbcev, ki smo jih zgoraj omenili. Ker napade vsaka vrsta srbcev le določen del telesa, lahko že od zunaj ugotovimo, katera vrsta je napadla govedo. Govedo se prve vrste srbcev večkrat naleze od konj, ovac, prašičev itd.. Ti srbci kopljejo, kakor pri drugih živalih, rove v gornjih plasteh kože. Okuženo govedo močno srbijo deli telesa, ki so napadeni od srbcev, in to še preden opazimo kake spremembe na koži. Srbci se navadno naselijo na koži glave in vratu, večkrat pa tudi na drugih delih telesa. Kmalu prične tamkaj izpadati dlaka in v bližini napadenih mest čutimo pod roko trde bulice. Brž ko opazimo te spremembe na koži živali, pričnimo z zdravljenjem. V nasprotnem primeru se bodo te spremembe širile. Na koži se bodo pojavile trde kraste sivkaste barve. Koža bo postala debelejša in nagubana zlasti na vratu. Garjave živali se bodo neprestano čenjlale in drgnile, zaradi česar bodo nastale na koži rane. Take rane se lahko okužijo z raznimi gnojnimi kalmi, kar bo nedvomno poslabšalo splošno zdravstveno stanje obolele živali. Bolezen se posebno hitro širi pri slabo krmljenih volih ali kravah. Podhranjene garjave živali so že 3—4 tedne po začetku obolenja popolnoma gole. Taki voli postanejo nesposobni za delo in pogostokrat tudi poginejo zaradi splošne oslabelosti. Do tako hudih posledic pa pride le takrat, ko je govedo v hlevu prepuščeno samo sebi. Običajno je potek bolezni bolj mil in govedo ozdravi na paši kar samo od sebe. Te vrste srbcev se od goveda lahko naleze tudi človek. Drugi dve vrsti srbcev sta pa pri govedu bolj redek pojav. Umen živinorejec bo garjavo govedo seveda zdravil. Kožo bolnega goveda bo spiral z mlačno vodo in milom. Dele telesa, ki so zaradi garjavosti izgubili dlako pa naj namoči z raztopino kreolina, 5-odstotnim lizolom ali pa z žveplenimi preparati. Zelo učinkovito je zdravljenje v plinskih celicah. Istočasno bo tudi hleve dobro razkužil.

Garjavosti ne smemo zamenjati z ušivostjo, pri kateri tudi opažamo odpadanje dlake, otrdlev kože in srbež, kajti proti ušivosti uporabljamo drugačna sredstva kakor pri garjavosti. Sicer pa bomo opazili ob natančnem pregledu uši tudi z golim očesom.

Vsak živinorejec naj se ob pojavu garjavosti v hlevu posvetuje z živinozdravnikom, ki bo po natančnem pregledu goveda tudi določil, kakšno naj bo zdravljenje. Živinozdravnik bo prizadetemu kmetovalcu tudi povedal, kako naj razkuži hlev in vse, kar je bilo v dotiku z garjavo živino, da se ne bo bolezen v hlevu ponovila.

Dr. D. R.

RADIO VELEVIZIJA

Sobota, 21. julija 1962

Radio Trst A

7.30: Jutranja glasba; 11.30: Sopek slovenskih pesmi; 11.45: Vrtiljak; 12.15: Za vsakogar nekaj; 13.30: Mesta v lahki glasbi; 14.40: Jugoslovanske ritmične popevke; 15.00: Ansambli lahke glasbe; 15.30: Mali koncert; 16.00: Tone Penko: «Medvedove dogodivščine»; 16.20: Operne uverture; 16.45: Znane melodije; 17.20: Lahka glasba; 18.15: Umetnost, književnost; 19.00: Pianist Freddy Došek; 19.15: Komorni jazz; 19.30: Tržaški obiski — (3) «Devin in Stivan»; 20.40: Zbor Vinko Vodopivec iz Ljubljane; 21.00: «Seviljski brivec»; 22.15: V ritmu in melodiji.

Trst

12.00: Plošče; 12.20: Glasbeni program; 12.25: Tretja stran; 13.15: Operetna glasba; 13.55: Koncert za violino in klavir; 14.10: Ansambel Franca Vallisnerija.

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 12.00: Glasba po željah, I. del; 12.40: Glasba po željah, II. del; 13.40: Popevke in ritmi; 14.30: Koncert zabavne glasbe; 15.15: Zabavna glasba; 15.30: Igra kmečki oktet; 15.55: Lahka glasba; 16.00: «Izbrali ste» — glasbeni program; 16.30: Dejstva in odmevi; 16.45: Igra saksofonski kvartet «Adolph Saw»; 17.00: Srečanje med notami; 17.40: Jazz-cocktail; 18.00: Prenos RL; 19.00: Glas Lelle Spadaro; 19.30: Prenos RL; 22.15: Plesna glasba; 22.30: Zadnja poročila; 22.35: Plesna glasba; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morju; 8.20: Omnibus, I. del; 10.30: Program za najmlajše; 10.00: Omnibus, II. del; 12.00: Pojejo Mario Abbate, Nicola Arigliano in drugi; 13.30: Najnovejši napevi; 14.55: Vreme na ital. morju; 15.15: Wolmer Beltrami in njegova harmonika; 15.30: Italijanske narodne pesmi in plesi; 16.30: Lirična glasba na ploščah; 17.30: Simfonični koncert; 19.10: Plesni motivi; 20.25: «Ultimat» — radijska igra; 21.25: Italijanske pesmi; 22.25: Plesna glasba.

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Poje Narciso Parigi; 8.50: Sodobni ritmi; 9.35: Jutri je nedelja; 10.35: Pojejo Bob Azzan, Johnny Dorelli in drugi; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.00: Gospa ob 13. predstavlja; 14.00: Operni program; 14.45: Glasbeni kotiček; 15.00: Melodije in romance; 16.50: Plesni program; 17.35: Izžrebanje loterije; 17.40: Plesni program; 18.50: Vaši najljubši pevci; 19.50: Radijska enodejanka; 21.35: Večerna glasba.

III. program

19.00: Manfred Kelkel — koncert za violoncelo in komorni orkester; 19.15: Pregled uporabljajočih umetnosti; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Jean Marie Leclair — suita iz opere «Scylla et Glaucus»; 21.20: Simfonični koncert pod vodstvom Harolda Byrnsa.

Slovenija

5.00: Dobro jutro!; 9.05: Poštarček v mladinski glasbeni oddaji; 9.35: Na Balkanu — s skladateljem Tajčevičem in Miletićem; 8.55: Počitniško popotovanje od strani do strani; 9.10: Zabavni kaleidoskop; 9.40: Poje zbor Glasbene matice; 10.15: Od tod in od ondod; 11.00: Mario Lanza na opernem in revijskem odru; 11.30: Zabavna glasba za vedro razpoloženje; 12.05: Partizanske koračnice igra pihalni orkester JLA; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Melodije ob 12.25; 13.15: Zabavna glasba; 13.30: Med suitami; 14.05: Glasbeni omnibus; 14.35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.20: Domače polke in valčki; 15.40: Moški zbori Jakova Gotovca; 16.00: Vsak dan za vas; 17.50: Zbor in orkester Ray Conniff; 18.00: Poročila; 18.10: Benjamin Ipavec-Bogo Leskovic: Serenada za godalni orkester; 18.30: Cetrt ure z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Na predvečer vstaje slovenskega ljudstva; 20.40: Slovenska zabavna glasba; 23.05: Za ples in prijetno razpoloženje.

Ital. televizija

18.30: Program za najmlajše; 19.30: Nikoli ni prepozno; 20.15: Izžrebanje loterije; 20.20: Sport; 20.30: Dnevnik; 21.05: «Jaguarjev prijatelj»; 22.50: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.10: «Rotocalco»; 22.10: Dnevnik; 22.35: Glasbeni program z orkestrom Marcella De Martina.

Jug. televizija

Ljubljana 19.30: Veter — serijski film. JTV 20.00: TV dnevnik. Zagreb 20.20: Propagandna oddaja. Beograd 20.30: S kamero po svetu in domovini; 20.50: Dokumentarni film. Italija 21.05: Jaguarjev prijatelj — glasbena revija. Ljubljana 22.15: Poštna kočija — serijski film. Beograd 22.15: Tretji človek — serijski film.

HITRA POPRAVILA TV APARATOV
Radio TREVISAN
Trgovina: Trst, Ul. S. Nicolò 24 — Tel. 24.018 —
Delavnica: Ul. delle Milizie 3 — Tel. 76.726

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Upoštevajte pri delu sposobnosti svojih sodelavcev. Ne spuščajte se v brezplodna razpravljanja. Zdravje dobro.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne ocenjujte napačno svojih poslovnih nasprotnikov. Odnosi v družini odlični. Pazite na zdravje.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) V svojem delu boste imeli precejšnja zadoščenja. Izboljšanje odnosov z ljubljeno osebo. Zdravje dobro.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne zanemarjajte svojega dela s tem, da ne rešujete tekočih vprašanj. Ne izgubljajte po nepotrebnem dragocenega časa. Zdravje dobro.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ne pozabljajte, zaradi navdušenja sodelavcev, na najvažnejše probleme. Srečne ure z ljubljeno osebo. Zdravje odlično.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Ne zmanjšujte količine vašega dela, ker je uspeh zelo blizu. Manjše težave z najmlajšimi. Zdravje dobro.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Ne uvajajte v svoje delo novosti, pač pa izpolnite že sprejeto nalogo. Prijeten večer s prijatelji. Zdravje ugodno.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Trenutno ne sprejmite nobene važne odločitve. Nikakor ne smete podleči slabemu razpoloženju. Potreben je počitek.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Izpeljite do konca neko sprejeto nalogo. V prijateljih boste našli polno razumevanje. Zdravje zelo dobro.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Imeli boste manjši spor s svojimi tovariši. Ne povečujte važnosti nekega nesporazuma. Nervoznost.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Trenutno ni čas, da bi preizkuševali nove metode. Ne obljubljajte tega, kar vam bo nemogoče izpolniti.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Uresničili boste svoje načrte, zahvaljujoč nekemu prijatelju. Utrdili boste neki čustveni odnos. Zdravje izvrstno.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 26.8, najnižja 18.1, ob 9. uri 24.6; zračni tlak 1018.9 stalen, vlage 58 odst., veter 4 km zahodnik, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 22.5 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 21. julija
Zorka
Sonce vzide ob 4.35 in zatone ob 19.47. Dolžina dneva 15.12. Luna vzide ob 22.27 in zatone ob 9.09
Jutri, NEDELJA, 22. julija
Marija Magdalena

PONOVNA ZAOSTRITEV SINDIKALNEGA SPORA V JAVNIH SKLADIŠČIH

Delo v pristanišču ustavljeno zaradi 48-urne splošne stavke

Uslužbencem Javnih skladišč so se iz solidarnosti pridružili delavci pristaniških družb - Povorka delavcev po mestu - Zaskrbljenost gospodarskih krogov

Spor med uslužbenci in upravo Javnih skladišč se je včeraj ponovno močno zaostril. Delavci in uradniki so ob 9. uri zapustili delo v pristanišču in začeli s splošno stavko, ki bo trajala do 8. ure zjutraj v ponedeljek. Potem ko so zapustili svoja delovna mesta, so se delavci in uradniki zbrali v povorko in odšli po mestnih ulicah ter uprizorili mirno demonstracijo. Povorka se je ustavila nekaj časa tudi na Trgu Unità pred sedežem generalnega vladnega komisariata, da bi s svojo prisotnostjo opomnila vladnega komisarja dr. Mazzo, da je nujno, da sprejme na razgovor sindikalne predstavnike, kot so to zaprosili že pretekli četrtek. Okrog 11.40 se je povorka razšla.

Akcija v pristanišču v podporo stavkajočim delavcem in uradnikom Javnih skladišč se je razširila na vse pristaniške delavce raznih družb, ki so napovedali solidarnostno stavko od danes zjutraj do ponedeljka zjutraj. Hkrati pa so se že včeraj pridružili stavki tudi vsi uslužbenci refektorijev v pristanišču.

S to stavko je popolnoma ustavljeno vse delo v pristanišču, in sicer tudi tisto, ki so ga ob stavkah uslužbencev Javnih skladišč lahko kljub temu opravljali.

Dolga stavkovna akcija uslužbencev Javnih skladišč in današnja ter jutrišnja stavka vseh ostalih pristaniških delavcev, je povzročila v pristanišču velik zastoj dela, saj čaka ob pomolih in obrežjih vedno več ladij, ki ne utegnejo pravočasno natovoriti ali raztovoriti blaga in odpluti iz pristanišča. Vse to je povzročilo veliko zaskrbljenost v gospodarskih krogih, zlasti pri spediterskih družbah in drugih ustanovah, ki operirajo v pristanišču. Razumljivo je, da ima to stanje v pristanišču velik odmev v vsem mestu. O tem je v petek razpravljal na svoji seji izvršni odbor trgovinske zbornice, ki je ugotovil veliko nevarnost za pristaniški promet, zlasti z zaledniimi klienti, ki ne morejo računati na točne prihode in odhode blaga skozi Trst. Škoda bo še večja, če se bo to stanje nadaljevalo in če uprava Javnih skladišč, odnosno nadzorni organi, ki odločajo o proračunu tega velikega pristaniškega podjetja, ne bodo sprejeli upravičenih zahtev delavcev in uradnikov, ki se tičejo izboljšanja prejemkov.

V zvezi z nastalim položajem v pristanišču je v petek predsednik trgovinske zbornice dr. Caidassi obiskal generalnega vladnega komisarja dr. Mazzo in mu obrazložil neizbežne škodljive posledice za tržaško gospodarstvo, če ne bodo pravočasno rešili spora med upravo in uslužbenci Javnih skladišč. Zato je mnogo odvisno od vladnega komisarja dr. Mazze, da čimprej posreduje za pozitivno rešitev spora v korist uslužbencev.

Stavki pekovskih delavcev, ki sta jo proglasila CGIL in UIL za 28. in 29. t.m. v vsej državi, se je včeraj pridružila tudi CISL, ki je hkrati sklenila, da bo še naprej vložila svoje napore za dosego nove delovne pogodbe. V ta namen je CISL že zaprosila ministra za delo, naj skliče sestanek sindikalnih predstavnikov in delodajalcev, da se spor mirno reši še pred stavko.

Nov predsednik blagajne trgovcev

Na zadnji seji upravnega sveta pokrajinske vzajemne blagajne trgovcev tržaške pokrajine, ki ji je predsedoval izredni komisar dr. Cordovado, so izvolili za novega predsednika blagajne Ervina Puppija. Poleg tega je upravni svet izvolil tudi nekatere svetnike, ki bodo spremljali predsednika na vsedržavni skupščini, ki bo 30. septembra v Rimu za izvolitev centralnega sveta.

Upravni svet je nadalje potrdil za ravnatelja blagajne dosedanjega ravnatelja Carla Masèja in vse ostalo osebje v službi blagajne. Hkrati pa je izvolil svoje predstavnike, ki bodo dopolnili pokrajinsko komisijo za sestavo seznamov.

Javno zborovanje ob 19. obletnici padca fašizma

ANPPIA in Zveza bivših antifašističnih političnih preganjancev bosta priredili v sredo 25. t.m. ob 20. uri javno zborovanje na trgu pri Sv. Jakobu ob priliki 19. obletnice padca fašizma.

Govorili bodo dr. Jože Dekleva, Arturo Calabria in Marija Bernetič.

Poletni urnik SGKZ in PZ

Uradi Slovenske gospodarsko-kulturne zveze in uradi Prosvetne zveze v Ul. Geppa 9 bodo za stranke odprti vsak dan od 9. do 13. ure.

ČEZ NEKAJ DNI BODO ZNANI IZIDI MATUR

Tudi na trgovski akademiji zaključeni zrelostni izpiti

Med izpraševanjem kandidatinje v literarni skupini

Včeraj so se tudi na trgovski akademiji zaključila izpraševanja na letošnji maturi. Še nekaj dni in kandidati bodo izvedeli končne izide: kdo je zdelal, kdo ima popravne izpite in končno, kdo se bo moral vrniti še za leto v šolske klopi in se prihodnje leto ponovno pojaviti pred izpraševalci.

Pred dnevi smo že orisali izpraševanje strokovnih predmetov na trgovski akademiji in ugotovili, da so rezultati zadovoljivi, saj odražajo delo vseh let in je ta zavod znan po svoji strokovni resnosti in uspešnosti.

Pa tudi v literarni skupini predmetov ne kaže slabo. Res so kriteriji povsem logično nekoliko nižji kot so na primer na klasični gimnaziji, vendar pa izpraševalci povsem upravičeno zahtevajo solidno podlago zlasti iz slovenščine in italijanščine. Kandidat se mora pravilno izražati ter tudi nekaj vedeti o slovenski in italijanski literaturi.

Pred izpraševalcem italijanščine je mlad in odrezav fant. Odgovarja, «kot bi iz puške ustrelil». Pascoli in pesem «10. agosto». Razlaga. Gre za očetovo smrt in leto 1877, «atomo opaco» pa je že znak dekadence. Od te preidemo na ostale italijanske dekadente in mimogrede omenimo D'Annunzia, nakar se preselimo v obvezni Dantejev «Pekel».

Prvikrat se nam je pripetilo, da bi kronist Primorskega dnevnika tako vplival na razburjeno kandidatinjo, da je dobesedno umolknila. Na pomoč je priskočil ljubeznivi predsednik komisije, ki je našega kronista odpeljal iz dvorane, dekle pa še prej ohrabril. Kako je šla nemščina pri tej kandidatinji torej nismo mogli slišati, odgovori iz slovenščine pa so dobri, celo zelo dobri. Na vrsti so romanopisci Ljubljanskega Zvona in zlasti podrobno Tavčar, nato gremo k Jurčiču in njegovim romanom, nakar je treba seveda podrobno opisati, kaj je roman. Skoro obvezno mora vsak kandidat odgovarjati na vprašanja o Prešernu in tokrat dekle lepo čita Sonete nesreče.

Dobro je šlo in sedaj še h gospodarskemu zemljepisu. Smo na Krasu in ugotavljamo kraške pojave ter značilnosti zemlje. Od tu nagel skok na trte po vsem svetu, podnebja. Kje je še tako podnebje kot pri nas na Jadranu? Od trte na les, iglavce, listavce, topole, ki služijo za izdelavo papirja. Vprašanja se prepletajo in mora kandidatinja včasih poseči v blagoznanstvo, mestoma pa v kemijo.

Odhod mladincev na festival v Helsinki

Danes bodo odpotovali iz Trsta v Benetke mladinci, ki se bodo priključili posebnemu vlaku, ki bo odpotoval v Helsinki na mednarodni mladinski festival. Na našem področju je bilo veliko zanimanje za ta festival, vendar pa bodo odpotovali samo trije mladinci, ker visi ostali niso prejeli potnega lista za potovanje skozi Madžarsko in Sovjetsko zvezo.

Šolske vesti

Solsko skrbništvo sporoča, da so bile 20. t.m. objavljene prednostne lestvice prosilcev za poverjena mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1962-1963. Lestvice so na vpogled za dobo 10 dni od 10. do 12. ure pri znanstvenem liceju v Ul. Lazzaretto Vecchio 9.

Prireditve in objave

OBČINSKA ODBORA ZDRUŽENJA BORCEV NOV — NOVA GORICA in SEZANA

prirejata jutri, 22. t. m. ob 10. uri na TRSTELJU

PROSLAVO 20. OBLETNICE PRVE KRAŠKE ČETE

ene izmed prvih partizanskih enot na Primorskem

ZVEZA PARTIZANOV TRŽAŠKEGA OZEMLJA in VSEDRŽAVNO ZDRUŽENJE ITALIJANSKIH PARTIZANOV — ANPI

— se pridružujeta pobudi za proslavo in

VABITA K UDELEŽBI

PROGRAM

Ob 10. uri se zberejo pred tribuno preživeli borci 1. Kraške čete, člani takratnega komiteja KPS, aktivisti, starši in vdove padlih, predstavniki republike, okrajev Gorica in Koper ter občin.
Ob 10.15 Otvoritev proslave. Godba zaigra državno himno.
Ob 10.30 poda raport o preživelih borcih Kraške čete njen takratni komisar Jože Čerin-Peter.
Ob 11. uri slavnostni govor — dr. Jože Vilfan, podpredsednik Izvršnega sveta LRS.
Izročitev spominske knjige padlih borcev Kraške čete v varstvo občinskemu združenju borcev NOV N. Gorica — Enominutni molk — Godba zaigra «Žrtvam».
Pevski zbor zapoje nekaj partizanskih pesmi. Recitacije.
Godba na pihala zaigra za zaključek partizanske koračnice.
Ob 13. uri skupna zakuska — partizanski golaž — za vse povabljene.
Popoldne ljudsko rajanje.

TISKOVNA KONFERENCA NA GENERALNEM KONZULATU FLRJ V TRSTU

Nove carinske in devizne olajšave: carinskih prijav praktično ni več

Brez prijave se lahko pripeljejo v Jugoslavijo motorno vozilo, radio, fotoaparat, magnetofon, športni rekviziti in tuja valuta

Tiskovna konferenca na generalnem konzulatu FLRJ v Trstu

V prostorih generalnega konzulata FLRJ v Trstu je bila včeraj dopoldne tiskovna konferenca, na kateri je konzul Aleksander Oluič obvestil tržaške novinarje in tuje dopisnike o novih olajšavah carinskega in deviznega značaja, ki so predvčerajšnjim stopile v veljavo na vseh mejah z Jugoslavijo.

V začetku je konzul poudaril vedno večje zanimanje turistov za Jugoslavijo, kar prihaja do izraza tudi v samem generalnem konzulatu, ki izdaja iz leta v leto več vizumov. Tako je generalni konzulat FLRJ v Trstu izdal od 1. januarja letos do 15. julija 6.962 navadnih vstopnih in izstopnih vizumov, 13.057 turističnih vizumov za enkratno potovanje, 11 tisoč 138 turističnih vizumov za trikratno potovanje, 7.808 turističnih vizumov za šestkratno potovanje, 1.950 tranzitnih vizumov (predvsem za tuje državljane, ki potujejo skozi Jugoslavijo v Grčijo in Turčijo, a se lahko na ozemlju FLRJ zadržijo 7 dni) in končno 228 kolektivnih vizumov, s katerimi je v Jugoslavijo potovalo približno 7 tisoč oseb. Konzul Oluič je pri tem poudaril, da so bili vizumi izdani v ogromni večini italijanskim državljanom, tudi izven jurisdikcije tržaškega generalnega konzulata, in v manjši meri turistom drugih narodnosti, ki si običajno priskrbijo vizum že v državi, iz katere potujejo.

Nove olajšave bodo nedvomno mnogo koristile razvoju tujskega prometa in zelo pospešile običajno kontrolo na meji. Prva novost je v tem, da potnikom, ki potujejo s potnimi listi v Jugoslavijo, ni treba več izpolnjevati dosedanjih «carinskih prijav» za avtomobile in motorje (izjemo tvorijo kamioni in avtobusi). Za jugoslovanske oblasti se lahko potuje tudi brez pooblastila («delego»), če šofer ni lastnik avtomobila.

Nadalje je razširjen tudi pojem «osebne prtljage», ki jo potnik lahko vnese v Jugoslavijo. Do sedaj se je pod tem pojmom imelo za osebno prtljago v glavnem perilo, obleke, življenjske potrebščine itd., sedaj pa je razširjen tudi na sledeče predmete: gramofone z ustrezno količino gramofonskih plošč, radijske aparate, transistorje, magnetofone, daljnoglede, foto in kino aparate ter na športne rekvizite (podvodne puške, šotore, čolne, teniško opremo, izvenkrmske motorje (fuoribordo), lovske puške itd.). Vse te predmete, ki pa jih potnik ne sme imeti več kot po enega od vsake vrste, po novem ni treba več vpisati na carinsko prijavo. Le v kolikor bi imel potnik po dva ali tri aparate iste vrste, je treba to pismeno prijaviti. Če potujeta recimo v avtomobilu mož in žena, lahko brez prijave nosita vsak svoj aparat, radio, športni rekvizit itd.

Zelo pomembne so tudi nove devizne olajšave za tuje državljane. Po novih predpisih tuji turisti niso več dolžni prijaviti tuje valute kot do sedaj, kar velja tudi za tujce, ki samo potujejo skozi Jugoslavijo. Sedaj se lahko na področje FLRJ prinese kakršna koli valuta, ne da bi bilo treba zaradi tega izpolniti carinsko prijavo. Samo glede vnosa dinarjev je ostalo po starem. Vsak potnik mora na vprašanje carinskega uslužbenca ustno prijaviti, koliko dinarjev ima s seboj. Znano je, da se lahko vnese v Jugoslavijo do največ 1.500 dinarjev, in sicer v kovancih ali bankovcih po največ 100 din. Sicer pa — kar je tudi poudaril konzul Oluič — se danes nikakor ne splača več kupovati dinarjev v tukajšnjih bankah ali menjalnicah, saj je razlika med uradnim in prostim tečajem minimalna.

Državni sekretar za finance FLRJ je tudi spremenil pogoje, v katerih lahko tuji potniki vzamejo s sabo ali pošljejo določene predmete v tujino. Tuji potniki bodo v trgovinskem omrežju Jugoslavije kupljeno blago lahko vzeli s seboj ali pa ga poslali v tujino tudi v primerih, ko njegova vrednost presega 25.000 dinarjev. To se ne nanaša na predmete arheološke, zgodovinske, tehnične ter druge znanstvene in kulturne vrednosti, za katere morajo imeti potniki posebno dovoljenje pristojnih oblasti.

Kaj pomenijo nove carinske in devizne olajšave v praksi? Včeraj popoldne smo na bloku Fernetiči opazovali, kako se odvija promet. Medtem ko ljudje s propustnicami niso — vsaj v glavnem ne — opazili nobene spremembe, pa so bili potniki s potnimi listi prijetno presenečeni, ko so zvedeli, da jim ni treba prijaviti niti avtomobila niti valute. Potnik sedaj izstopi iz vozila, žigosa potni list in se vrne v avtomobil. Na vprašanje carinskega uslužbenca, koliko dinarjev ima, odgovori in s tem je zadeva rešena. Zato tudi ni bilo zastojev in promet se je kljub velikemu številu avtomobilov in motorjev zelo hitro odvijal.

Mimogrede smo slišali mnenje, da se bo zaradi novih predpisov povečalo tihotapstvo v Jugoslaviji, tihotapstvo, ki bi imelo v novih predpisih nekako legalno osnovo. Tu moramo pripomniti, da veljajo v vsaki državi določeni zakoni, ki urejujejo tovrstna vprašanja in je tihotapstvo kaznivo tako na meji kot v notranjosti države. Sicer pa ni razlogov, da bi do takih pojavov prišlo, zlasti še zaradi izenačenja cen velike večine predmetov, ki jih sedaj ni treba več prijaviti.

Tržačani, ki v velikem številu potujejo v Jugoslavijo tudi s potnimi listi, bodo tako kot drugi tuji državljani nedvomno z veseljem sprejeli nove ugodnosti in olajšave, saj praktično na meji ni treba več zgubljati časa z izpolnjevanjem dosedanjih carinskih prijav.

RAZGOVOR ZNANSTVENIKA EKLUNDA S TRŽAŠKIMI NOVINARJI

Institut za teoretično fiziko bo zrastel na izkušnjah seminarja

Nekaj pojasnil v zvezi z raziskovanjem tokov kraških voda
V torek odpotuje dr. Eklund na uradni obisk v Jugoslavijo

Dr. Svigvard Eklund

Generalni ravnatelj mednarodne agencije za atomsko energijo švedski znanstvenik Sigvard Eklund je včeraj obiskal predsednika tržaškega geofizikalnega laboratorija dr. Morellija in se z njim zadržal v daljšem razgovoru. Kot smo že poročali, mednarodna agencija sodeluje pri raziskovanju kraških voda z radioaktivnimi izotopi. Nato je dr. Eklund obiskal vladnega generalnega komisarja dr. L. Mazzo.

Opoldne pa se je znanstvenik zadržal s tržaškimi novinarji v daljšem razgovoru v tiskovnem krožku. Odgovoril je na vrsto vprašanj, ki jih lahko razdelimo v dve skupini. Predvsem je novinarje zanimalo raziskovanje voda in možnost ustanovitve stalnega instituta za teoretično fiziko.

Glede prvega vprašanja je znanstvenik pojasnil, da je mednarodna agencija sklenila s pristojnimi italijanskimi oblastmi konkretno pogodbo, ki predvideva, da bodo dobavili 200 enot radioaktivnega tritija. S tem izotopom sedaj raziskujejo tok reke Timav, odnosno bodo odgovorili na vprašanje, od kod dobiva Timav večino vode: ali iz Škocjanske jame ali iz Soče? Tritij je za zdravje povsem neškodljiv in ga izdelujejo v Hawardu v Anglije. Ta način raziskovanja vod je povsem nov in je to drugi poskus take vrste. Prvega so uspešno opravili v Grčiji.

Glede drugega vprašanja pa generalni ravnatelj agencije ni mogel dati končnega odgovora na vprašanje, ki tržaško javnost v prvi vrsti zanima: bo v Trstu sedež novega mednarodnega inštituta za teoretsko fiziko? Znanstvenik je pojasnil, da je zamisel za ustanovitev takega inštituta že dokaj stara in da so jo konkretneje formulirali znanstveniki na nekem zasedanju 1960. leta. Naslednje leto pa se je sestala skupina, ki je celotno zadevo že podrobneje proučila.

Konkretni rezultat je sklicanje seminarja, ki je te dni v Trstu in na katerem sodelujejo najvidnejši fiziki iz vsega sveta. Bodoči inštitut bo torej zrasel na osnovi izkušenj tega seminarja. Seveda pa bodo o ustanovitvi in o sedežu razpravljali pristojni organi agencije in v prvi vrsti svet guvernerjev, ki se bo sestal na Dunaju 12. septembra in kasneje generalni svet. Upoštevati je treba, da pri mednarodni agenciji sodeluje 71 držav, ki so vse zastopane v svetu in ki bodo torej soodločale tudi o ustanovitvi in sedežu inštituta za teoretsko fiziko.

Švedski znanstvenik je v tej zvezi podčrtal, da bo imela taka nova znanstvena institucija za cilj predvsem vzgojo novih kadrov in to zlasti za manj razvite države. Istočasno je tudi izjavil, da je Trst odlično opravil pripravljalna dela za seminar in se zahvalil za ljubezniv sprejem in sodelovanje.

Na vprašanje nekega novinarja je Eklund pojasnil, da Molotov ni več akreditiran kot predstavnik SZ pri atomski agenciji Nato je tudi pojasnil, da vsaka država članica sama določi svojega predstavnika brez kakršne koli druge formalnosti in svojega predstavnika tudi odpokliče brez kakršne koli obrazložitve.

Sigvard Eklund bo odpotoval iz Trsta v torek v Jugoslavijo, kamor je povabljen na uradni obisk.

Avstrijski turist ob zlato uro

Avstrijski državljan Fritz Rabenhordt, ki je te dni v našem mestu, bo odnesel slab vtis. Na komisariatu javne varnosti je namreč prijavil, da mu je nekdo kar pri belem dnevu ukradel zlato žepno uro, vredno 100.000 lir, iz avtomobila, ki ga je parkiral blizu «Hotela de la Ville».

Kino

Nazionale 16.00 «Noč hijen» (La notte delle iene). Alan Ladd, Rod Steiger. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Nasilni možje» (Uomini violenti). Technicolor. Glen Ford, Barbara Stanwyck.
Excelsior 16.00 «Pest blata» (Un pugno di fango) Diane McBain. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Mladi levi» (I giovani leoni). Marlon Brando, Montgomery Clift, May Britt.
Arcobaleno 16.00 «Čudoviti detektiv» (Il magnifico detective). Eddie Constantine
Supercinema 16.00 «Trije zločini za patra Brownna» (Tre delitti per padre Brawnn).
Alabarda 16.00 «Mogambo». — Ava Gardner, Grace Kelly, Clark Gable. Technicolor. V nedeljo ob 15. uri.
Aurora 16.30 «Krvnik morij» (Il giustiziere dei mari).
Cristallo 16.30 «Svet Suzy Wong» (Il mondo di Suzy Wong). Technicolor. Nancy Kwan. Prepovedano mladini
Garibaldi 16.00 «General della Rovere» (Il generale Della Rovere). — Vittorio De Sica Giovanna Ralli.
Capitol 16.30 «Vojna se nadaljuje» (La guerra continua). Jack Palance, Giovanna Ralli.
Impero 16.30 «Prekrasno poletje» — (Un'estate meravigliosa).
Massimo 16.30 «Tajnost Montecrista» (Il segreto di Montecristo). Technicolor. Rory Calhoum, Patricia Bredin. V nedeljo ob 14.30.
Moderno 16.30 «S prosto uzdo» (A briglia sciolta). Brigitte Bardot. Prepovedano mladini.
Astoria 17.30 «Mongoli». Technicolor.
Astra 16.30 «Malik zensko» (L'idolo delle donne)
Vittorio Veneto 16.30 Revija kriminalnih filmov: «Homicidal». Glen Corbett.
Abbazia 16.00 «Macist na dvoru velikega kana» (Maciste alla corte del gran Khan). Technicolor. Gordon Scott.
Marconi 16.00 «Čudovita sedmorica» (I magnifici sette). Technicolor. — Yul Brynner.
Ideale 16.30 «Salomon». Technicolor.

Razna obvestila

Narodna in študijska knjižnica v Trstu bo zaprta od 16. julija do 17. avgusta.

* * *

Mladina iz Ricmanj priredi v nedeljo 22. t.m. in v ponedeljek 23. t.m. tradicionalno **»šagro«**. Igral bo dolinski kvintet. Ples od 20. do 24. ure.

Izleti

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel priredi v nedeljo 5. avgusta enodnevni izlet v Ravascletto. Vpisovanje vsak večer od 21. do 22.30 na sedežu prosvetnega društva Prosek.

* * *

Prosvetno društvo «Lonjer-Katinara» priredi izlet 5 avgusta v Brda k spomeniku padlim na Gonjaču, v klet vinske zadruge in nato na Most na Soči.
Vpisovanje na sedežu do 25. t.m. od 20. do 21. ure

Odbor

* * *

SPDT priredi sredi avgusta izlet na Jezersko.

* * *

Prosvetno društvo Prosek-Kontovel obvešča vse izletnike na Otočec, da bo odhod s Kontovela jutri ob 4.15, s Proseka ob 4.30. Prosimo točnost!

* * *

Prosvetno društvo Andrej Čok z Opčin organizira 19. avgusta enodnevni izlet v Bohinj in k slapu Savice. Vpisovanje pri Draščkovih.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 20. julija t.l. se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 12 oseb.

UMRLI SO: 82-letna Maria Gostischa vd. Singer, 77-letni Graziello De Angelis, 79-letna Olga Scaramuzza vd. Cosmini, 64-letna Maria Foti vd. D'Urso, 57-letni Giovanni Perini, 50-letni Bruno Stolfa, 37-letni Adriatico Passamare, 87-letna Aurella Stefani vd. Skok, 71-letni Silvio Peressi, 56-letni Bernardo Quarantotto, 84-letni Angelo Martingano, 69-letni Andrea Dilenardo.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7; De Leikenburg, Trg S. Giovanni 5; Ai Due Mori, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24.

V ZADNJEM TRENUTKU REŠILI ŽIVLJENJE SLOVENSKI ŠTUDENTKI

Medtem ko se je učila pri mizi je plin uhajal iz kuhalnika

Pred odhodom na zadnje izpite na trgovski akademiji si je hotela skuhati kavo in ni opazila, da je med vrenjem kave ugasnil plamen plinske pečice - Sedaj je že izven nevarnosti

Včeraj dopoldne bi 18-letna Marija Gabrijela Trobec iz Ul. Moreri 112 kmalu izgubila življenje pri učenju, vendar so jo pravočasno rešili, čeprav se je nevarno zastrupila s plinom. Vstala je že okrog 4. ure, da bi ponavljala snov in se pripravila za ustni izpit iz slovenščine, italijanščine, nemščine in zemljepisa na trgovski akademiji, kjer je maturirala. Pismene naloge je že opravila, prav tako pa je tudi že opravila ustne izpite iz znanstvene skupine.

Včeraj je bil zadnji dan ustnih izpitov na trgovski akademiji in Marija Gabrijela je bila tretja na vrsti, toda v ravnateljstvo je prišla njena sestra Alma, ki je povedala, kaj se je maturantki zgodilo, da ni mogla priti k izpitom. Predsednik in člani izpitne komisije so vzeli to na znanje in priložili zdravniško potrdilo med druge dokumente ter pismene naloge in zapisnike o izpitih, ki jih je dijakinja že položila. Kakor smo izvedeli, se je zdrastveno stanje Marije Gabrijele že včeraj popoldne po krepkem posegu zdravnikov zelo izboljšalo, žal pa bo morala v jesenskem roku ponovno polagati vse izpite, in to vštevši pismene naloge. Predpisi so pač taki, ko gre za prekinitev izpitov. Zrelostni izpiti v poletnem roku na trgovski akademiji so se namreč včeraj zaključili in kandidatka nima možnosti, da bi svoje izpite dokončala v tem roku. To pa ni tako hudo, le da si je mlado dekle rešilo življenje.

Kakor smo že omenili, je Marija Gabrijela vstala, ko se je začelo daniti. S seboj je vzela knjige in odšla v kuhinjo v pritličju. Hotela si je skuhati kavo na plinskem kuhalniku, pa se je usedla za mizo in začela ponavljati iz italijanske literature. Vsa je bila zatopljena v čitanje neke poezije, tako da ni zapazila, kako je kava skipela in pogasila plamenček.

Plin je polagoma uhajal in napolnil kuhinjo. Deklice se je lotil zaspanec in plin jo je najprej omamil, nato pa vedno bolj zastrupljal, dokler ni nezavestna padla na tla.

Ob 5.15 je zazvonila budilka in zbudila mater Antonijo. Takrat bi namreč morala vstati starejša hči Alma, da bi zlikala nekaj perila preden bi odšla na delo. Materi se je zdelo čudno, da je vse tiho in je zaradi tega vstala ter odšla v spalnico, kjer spita Alma in Marija Gabrijela. Tu pa je videla le Almo, ki je bila še v postelji. Takoj je pomislila, da je mlajša hčerka vstala bolj zgodaj, da bi se pripravila na zadnje izpite, in je odšla v pritličje v kopalnico. Medtem pa je zavohala plin, kar jo je močno zaskrbelo.

Naglo je odprla kuhinjska vrata in je skoraj okamnela, ko je na tleh zagledala nezavestno svojo hčerko. Vsa preplašena je začela klicati na pomoč in odprla okna. Na njene klice sta prihitela njen mož Edvard in hčerka Alma. Takoj so odnesli Marijo Gabrijelo na dvorišče pred hišo, nato pa poklicali rešilni avto.

Zdravnik RK dr. Russi je dijakinji najprej nudil prvo pomoč z injekcijami in kisikom, nato pa so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli s pridržano prognozo na III. medicinski oddelek in ji večkrat napravili transfuzijo krvi.

Njeno mlado življenje je viselo na nitki, zdaj pa je najhujša nevarnost že mimo. Popoldne je prišla že k zavesti in je govorila. Upati je, da bo čez nekaj dni že popolnoma izven nevarnosti in da bo popolnoma okrevala. Oče, mati in sestra so se vrstili in bili poleg nje, vsem pa je odleglo, ko je okrog 10. ure prvič odprla oči in je čez nekaj ur že spregovorila.

Vest o nesreči, ki je zadela maturantko, se je naglo razširila po Rojanu in med njenimi sošolci ter profesorji, ki z njo čustvujejo in ji želijo, da bi čimprej okrevala, kar ji iz srca želimo tudi mi.

Nocoj ognjemet

Na starem valobranu nasproti Trga Unità bo nocoj ob 21. uri drugi ognjemet, ki ga tokrat pripravlja podjetje G. Garibaldi Basilico iz Francaville a mare (Chieti). Delavci in tehniki so na delu že od včeraj zjutraj in pravijo, da bo nocojšnja pirotehnična predstava presegla prvo. Čeprav se niso spuščali v podrobnosti, pa se je vseeno zvedelo, da bo v zaključnem delu ognjemeta sodelovalo 450 možnarjev kalibra od 70 do 170 mm, ki bodo ustvarili sliko ognja in barv, kakršne v Trstu še nismo videli. Zaradi ognjemeta se bo nocojšnja prva predstava «Luči in zvokov» začela ob 21.30, vendar bo miramarski park odprt že ob 20. uri, tako da bodo obiskovalci lahko pred predstavo prisostovali tudi ognjemetu.

Jeklena «roka» na poti v Trst

V jeklarskem podjetju Terni so izdelali dve orjaški «roki», ki bosta služili kot postavek za vijaka na novi veliki potniški ladji, ki jo grade v ladjedelnici Sv. Marka v Trstu. Gre za en sam kos jekla, ki tehta 60 ton in ki ga sedaj s posebnim avtomobilom počasi peljejo proti Trstu. V kratkem bodo poslali še drugo «roko».

STRAŠNA PROMETNA NESREČA PRI SEČOVLJAH

Avstrijski državljan živ zgorel v avtomobilu

Avto se je najprej prevrnil, nato pa v hipu vnel - Ker so zgoreli tudi dokumenti, ni še ugotovljena identiteta žrtve

Včeraj se je pripetila v bližini Sečovelj huda prometna nesreča in zahtevala smrt avstrijskega državljana. Avstrijski avtomobil z evidenčno tablico Dunaj 432-478 je s precejšnjo brzino zdrknil s ceste, zaletel v obcestni kamen in se prevrnil. Pri tem se je avtomobil v hipu vnel, tako da se voznik ni mogel rešiti in je zgorel. Ker so zgoreli vsi dokumenti, komisija še ni ugotovila identitete voznika, prav tako pa tudi še ugotavlja vzroke nesreče.

Motorist v avto

Po Ul. Rossetti je včeraj pozno popoldne 30-letni Egon Priani iz Ul. Biasoletto 135 vozil lambreto, na kateri se je peljal tudi 33-letni Umberto Gracogna z Rocola št. 40. Imela sta smolo, ker je lambretist trčil v avto, ki ga je s nasprotne strani privozil 36-letni Eligio Bellussi iz Ul. Lorenzetti 6. Bellussi je namreč naglo krenil na levo, da bi se izognil avtu ki mu je prestrigel pot.

Motorista sta zletela na tla in se nekoliko poškodovala. Priani se je pobil in ranil po levi roki ter si je polomil prste, zaradi česar so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti 30 dni; Gracogna pa se je nekoliko ranil po levi roki in bo okreval v osmih dneh.

Nevaren padec

Na IV. medicinski oddelek so včeraj popoldne sprejeli s pridržano prognozo 72-letno Marijo Vidimir vd. Fučič iz Ul. Vergerio 4, ki je nerodno padla v svojem stanovanju in se precej pobila po telesu ter si zlomila desno ramo in desno roko.

Z gugalnice je padla

Ko se je včeraj dopoldne trileta Flavia Mahnič iz Medane, ki biva pri družini Hrovatin v Ul. Farneto 9, igrala na gugalnici v Villi Revoltella, je padla in se pobila po glavi. Odpeljali so jo v otroško kliniko, kjer se bo morala zdraviti nekaj dni.

Nezgodi na delu

Na delu pri gradnji neke stavbe blizu vojašnice «Beleno» se je včeraj opoldne ponesrečil 37-letni Giovanni Mazinotto iz Ul. Orlandini 49. Padel je z lestve iz višine 1 m in si je zlomil levo nogo. Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral dober mesec.

V pivovarni Dreher pa se je ponesrečil na delu 42-letni Giorgio Rogolini iz Ul. Piccardi 20. Padel je in si nalomil zapestje desne roke, zaradi česar so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti tri tedne.

Udeležencem izleta pol. preganjancev

Udeležence izleta bivših političnih preganjancev, ki bo jutri, 22. t. m., obveščamo, da bo odhod z avto. busom:

iz Milj ob 5.30
od Dacija ob 5.45
s Trga Garibaldi ob 6. uri
iz Barkovelj (izpred tramvajske postaje) ob 6.15.

Kdor želi kositi, kar stane 500 lir, naj telefonira na št. 93-848 med uradnimi urami.

Mali oglasi

Kolesa BIANCHI — originalna kolesa MELILLO

Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032
Motorna kolesa MELILLO
Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

GUME za avtomobile, motorna kolesa in kolesa vseh vrst, MELILLO Trst — Ulica A. Caccia 3-10.

NADOMESTNI DELI za vsa italijanska in tuja motorna kolesa.

NADOMESTNI DELI za Vespe, Parilla, Lambrette, N.S.U., Itom, F. Morini dobite pri MELILLO ALFREDO Trst — Ul. A. Caccia 3-10 tel. 96032

«PLASTIKA» - Trst, Ul. D'Annunzio št. 4 (blizu Trga Garibaldi) Vam nudi: torbice raznovrstne ter športne, namizne prte (cerade), cedilnike za posodo, blazine, žimnice za na morje, vreče za perilo in obleke itd vse iz plastike in gume po zmernih cenah. Obiščite nas!

PLASTIKA za pokrivanje tal do 550 lir kv. m, preproge vseh vrst za sobe in hodnike, pode iz gume, linoleja, cevi iz plastike za vrtove in za hišno uporabo, torbice, zavese in vse ostale predmete iz gume in plastike dobite pri ITALPLAST, Trst Trg Ospedale št. 6.

PRI MAGLIABELLA se z uspehom nadaljuje prodaja: **majic, srajc, perila, kopalnih kostumov najboljših znamk** za moške, ženske in otroke po nepobitnih cenah. Zapomnite si! MAGLIABELLA. Trst. Korzo Garibaldi št. 11. nekaj korakov od avtobusne postaje.

HISNO POMOČNICO od 8. do 16. ure išče slovenska družina. Telefon 33-776.

MEHANIKA pol delavca, resnega in delavnega išče mehanična delavnica v Ulici Giglio Padovan 6

AVTOPREVOZ
Rihard Cunja
Trst, Strada del Friuli št. 289
Tel. 35-379
Tovorni prevozi za tu in ino. zemstvo — Konkurenčne cene

TISKOVNA KONFERENCA ORGANIZATORJEV

«Tržaško operetno poletje» obeta kvalitetne uprizoritve

Glavni organizator je znani tenorist Gianni Poggi, ki bo tudi nastopal

Poročali smo že, da se letos pripravlja na gradu posebno «tržaško operetno poletje». V zvezi s tem je bila včeraj v tukajšnjem novinarskem krožku tiskovna konferenca. Tako predstavniki avtonomne letoviščarske in turistične ustanove kot samih organizatorjev so v nekaj besedah obrazložili namen te pobude ter navedli nekatere podatke.

Glavni organizator letošnjih operetnih prireditev je pravzaprav tenorist Gianni Poggi. On sam je že dlje časa v Trstu in skrbi za vse potrebno, da bi uprizoritev vseh treh operet kar najbolje uspela. Kot je bilo že javljeno, so na programu operete: «Pri treh mladenkah», «Tiha voda» in «Lizbona ponoči». Gre za dela treh različnih tipov. Opereta «Pri treh mladenkah» je s svojo lepo Schubertovo glasbo in tudi po vsebini že bolj opera, je dejal Poggi, ki bo v operetI pel vlogo Franza Schuberta. V glavni ženski vlogi bo nastopila Franca Duval, kar zopet potrjuje, da hočejo imeti prireditelji zares predstavo na dostojni umetniški višini. Navedemo lahko še nekaj imen — Carmen Villani, Vittorina Gatti, Sandra Ballinari, Jimmy Tuffanelli, Valerio Meucci, Carlo Rizzo — s čimer se pa ne nameravamo zameriti vsem ostalim, ki jih nismo navedli. Seveda pa ne more iti brez Elvia Calderonija, ki nastopa to pot tudi kot režiser vseh treh operet.

Pietrijeva «Tiha voda» je opereta, kakor si navadno predstavljamo to glasbeno zvrst, medtem ko je «Lizbona ponoči» revialna opereta in tu bo nastopila tudi Wanda Osiris kot kabaretna subreta. Prav tako bosta tu nastopila španska plesalca Julio Torres in Margo ter muzikant Manolo Vasquez, ki so marsikomu poznani iz filma «Topel svet ponoči».

Poggi je prepričan o uspehu teh predstav — če bo le vreme naklonjeno — saj ima že sedaj ponudbe iz Španije, da bi pozneje prišel z vso skupino v Barcelono.

Značilno je, da pripravlja Poggi in tisti, ki mu pomagajo, vse te predstave brez državne pomoči. Sicer se troši ogromno javnega denarja za vsakovrstne prireditve, za operete ga pa za sedaj še ni.

Prvi dve opereti bo dirigiral Mario Bugamelli, zborovodja pa bo Giorgio Kirschner, medtem ko bo revialno opereto vodil Leo Comin. Posebej je treba povedati, da so za vse tri operete pripravljene zelo lepe scene.

Upati je, da bo že prva opereta prihodnjo soboto privabila veliko število obiskovalcev; sledile bodo še tri ponovitve. Premiera «Tihe vide» bo v četrtek 2. avgusta (z dvema ponovitvama), teden dni pozneje pa še premiera «Lizbone ponoči» (prav tako z dvema ponovitvama).

Dosedanje malo naklonjeno vreme bo mogoče vendar dovolj naklonjeno temu «operetnemu poletju».

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 21. t. m. ob 20.30 Cinemascope barvni film

«ČUDOVITA DEŽELA»

(Il meraviglioso paese)

Igrajo: R. MITCHUM, J. LONDON, P. ARMENDARIZ

V nedeljo 22. t. m. ob 18. uri Cinemascope barvni film:

«SUŽNJA RIMA»

(La schiava di Roma)

Igrajo: ROSSANA PODESTA' in GUY MADISON

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 21. t. m. z začetkom ob 19.30 uri barvni film:

INDISKRETEN

(INDISCRETO)

Igrajo: INGRID BERGMAN in CARY GRANT

V nedeljo 22. t.m. ob 16. uri ponovitev filma INDISKRETEN

Kino na Opčinah

predvaja danes 21. t. m. z začetkom ob 18. in ob 20.30 uri na prostem Metro barvni film, ki ga doslej še niste videli:

V VRTINCU

V nedeljo 22. t. m. ob 16. uri in ob 20.30 na prostem Paramount barvni film:

MOJA GEJŠA

(LA MIA GEISHA)

Igrajo SHIRLEY MACLAINE, YVES MONTAND, EDWARD G. ROBINSON, BOB CUMMINGS

V ponedeljek 23. t. m. ob 18. in ob 20.30 na prostem ponovitev filma: MOJA GEJŠA

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 21. t. m. ob 19.30 uri barvni film: mojstrsko čudovito razgibano delo

STEZA SLONOV

(La pista degli elefanti)

ELISABETH TAYLOR in PETER FINCH

V nedeljo 22. t. m. ob 16. uri ponovitev filma: STEZA SLONOV

Pri **MADALOSSO** v Trstu, Ul Torrebianca 26, vogal XXX Ottobre dobite vsakovrstno POHISTVO otroške VOZIČKE žimnice — originalne PERMAFLEX — Cene ugodne

Goriško-beneški dnevnik

NEKAJ PODATKOV O KMETIJSTVU NA GORIŠKEM

Še vedno 2235 posestev ki nimajo svoje živine

Zato bodo morale pristojne oblasti še nadalje podpirati razvoj živinoreje

V svojem zadnjem vestniku je pokrajinska zbornica za trgovino, industrijo in kmetijstvo objavila nekaj zanimivih podatkov o goriškem kmetijstvu, s posebnim ozirom na stalež živine na podlagi podatkov zadnjega popisa kmetijstva od 15. aprila 1961.

Na podlagi teh podatkov smo imeli aprila lani na Goriškem 3296 posestev direktnih obdelovalcev, ki so imeli vsi skupaj 10.609 glav goveje živine, od tega 5.676 krav mlekaric, dalje 3348 prašičev in 988 konj. Od tega je bilo 860 posestev na brdnatem področju in 2436 v ravninskem predelu. Poleg teh pa je bilo 1891 kmečkih posestev direktnih obdelovalcev brez goveje živine. V celoti smo torej imeli 5187 posestev direktnih obdelovalcev, 17.604 ha zemlje, od tega 4090 ha v Brdih.

Posestev s spolovinarji ali najemniki je bilo 80 z živino in 255 brez živine, skupaj torej 335 s 5854 ha površine. Na 80 posestvih so imeli 2116 glav goveje živine, od tega 542 glav mlekaric in 180 prašičev ter 179 konj.

Kolonskih posestev je bilo v vsej pokrajini 435 z živino in 20 brez živine. Od tega jih je bilo 10 z živino v Brdih, eno pa brez nje. Ta posestva so imela 4344 glav goveje živine, od tega 1840 krav mlekaric, dalje 748 prašičev in 428 konj.

Posestev v drugih oblikah so našteli 165 s skupno površino 747 ha. Od tega 96 s 519 ha, ki imajo 348 glav živine, dalje 128 prašičev in 34 konj.

V celoti so našteli 6142 posestev raznih oblik s skupno površino 29.781 ha. Od tega jih je bilo 3907 z živino v skupnem številu 17.453 govedi; od tega 8267 krav. Vseh prašičev na Goriškem so našteli 4397, konj pa 1629.

Iz zgodnjih podatkov je razvidno ,da imamo še vedno precej posestev brez živine, saj so jih našteli skupno kar 2235 s 4897 ha zemlje, ki je pravzaprav vsakemu kmetu vsaj v omejenem številu potrebna. Zato je popolnoma razumljivo, če kmetijski izvedenci priporočajo večji razvoj živinoreje in dosedanji ukrepi pokrajinske uprave, kmetijskega nadzorništva in drugih ustanov v tem pravcu prav gotovo še ne morejo zadostovati.

Tujsko-prometno društvo končno tudi v Gorici

Po precej dolgem odlašanju so za četrtek zvečer sklicali v mali dvorani UGG ustanovni občni zbor novega tujskoprometnega društva za Gorico «Pro Loco», kakršna že z uspehom delujejo po nekaterih večjih središčih na Goriškem.

Na dnevnem redu je bilo čitanje in odobritev statuta novega društva in izvolitev njegovega vodstva. Na občni zbor so povabili številne ustanove in organizacije, ki imajo v večji ali manjši meri posla s tujskm prometom.

V statutu je določeno, da lahko postanejo člani goriškega «Pro Loco» vsi tisti, ki se zanimajo za razvoj turizma v Gorici. Namen pa je proučiti in poskrbeti za njihovo izboljšanje pri vseh napravah, ki služijo takemu razvoju, vključno prikazovanje naravnih lepot in raznih zanimivosti mesta in njegove okolice.

Člani društva lahko postanejo razne ustanove iz mesta ali s podeželja, športna in kulturna združenja itd. kakor tudi posamezni občani.

Uspela stavka gradbeniških delavcev

Kakor v torek, je tudi včeraj stavka delavcev zaposlenih v gradbeniških podjetjih naše pokrajine, popolnoma uspela. Tri sindikalne organizacije, ki so stavko napovedale zaradi trmoglavega stališča delodajalcev, ki nočejo sprejeti upravičenih zahtev delavcev, so sporočile, da je bila udeležba pri včerajšnji stavki stoodstotna. Pričakuje se srečanje med zastopniki delodajalcev in predstavniki sindikatov. Če bo tega ne bo prišlo, bodo delavske organizacije napovedale novo stavkovno akcijo.

Nastavitev profesorjev za leto 1962-63

Solsko skrbništvo v Gorici sporoča vsem prizadetim, da je na njegovi oglasni deski na vpogled prednostna lestvica za namestitev srednješolskih profesorjev na Goriškem za šolsko leto 1962-63.

Eventualne pritožbe proti nepravilnemu vpisu je treba vložiti v običajnem zakonskem roku.

Avtobusni izlet v Koper na folklorno prireditev

Slovenska prosvetna zveza iz Gorice organizira v soboto 4. avgusta avtobusni izlet v Koper, kjer bo na glavnem trgu ob 20.30 uri zaključna revija III. jugoslovanskega folklornega festivala.

Sodelujejo najboljši jugoslovanski folklorni ansambli:

KOLO — iz Beograda
LADO — iz Zagreba
TANAC — iz Skopja

Vpisovanje na sedežu SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1 vsak delavnik od 9. do 12. in od 15. do 18. ure, do vključno v soboto 28. t. m. dopoldne. Cena za vožnjo in vstopnino za prireditev 1500 lir.

Avtobus bo odšel iz Gorice (izpred kavarne Bratuš) ob 16. uri ter bo pri pevmskem mostu pobral udeležence iz Pevme in Oslavja, na začetku Grojne Steverjance; nato bo vozil skozi Podgoro, Štandrež, Sovodnje, Gabrje, Devetake, Palkišče in Jamlje ter spotoma pobral udeležence iz teh krajev.

PRISRČNO SLAVJE V PODGORI

Bivši učenci so proslavili 80-letnico Milke Županove

Tri podgorske rodove je vzgojila v ljubezni do svojega rodu in jim vcepljala narodno zavest

Včeraj, 20. julija, je praznovala bivša učiteljica v pokoju, Milka Klančičeva iz znane Županove družine v Podgori svojo 80-letnico. Prav gotovo se bo vsem, ki poznajo to mladostno in življenja polno ženo, zdelo to skoraj neverjetno, saj jih kaže jubilantka mnogo manj, pa čeprav je bilo njeno življenje posuto bolj s trnjem kot z rožicami.

Naša jubilantka se je rodila dne 20. julija 1882, to je v času, ko avtomobilov še niso poznali. Sama je vedela povedati, kako je pokojni zdravnik dr. Grešič prišel nekoč pozneje k njim z enim prvih avtomobilov v Gorici, ki je vozil z «vratolomno» hitrostjo 15 km na uro. Prav na Županovem dvorišču pa je prišlo na avtu do okvare in ker takrat ni bilo mehanikov, ki bi ga znali popraviti, je ostal tam več dni.

Učiteljišče v Gorici je dokončala leta 1901 ter potem poučevala pretežno v Podgori do leta 1928, ko so jo nasilno premestili v notranjost države. Tam pa je ostala samo eno zimo ter potem rajši zaprosila za predčasno upokojitev, samo da je lahko ostala doma, kjer se je potem posvetila gospodarstvu in gospodinjstvu, pa kulturno-prosvetnemu delu.

Na večer, v četrtek, so jo poleg sorodnikov obiskali tudi številni znanci in prijatelji, predvsem pa njeni bivši učenci iz Podgore, med katerimi jih je bilo nekaj, ki živijo sedaj na drugi strani meje. Ti bivši učenci so jubilantki najprej zapeli nekaj pesmi, njeni učenci z onstran meje so ji poklonili v dar krasno lutko, oblečeno v gorenjsko narodno nošo. V njihovem imenu je Mirko Ščurk iz Nove Gorice pozdravil jubilantko ter ji prisrčno čestital k lepemu jubileju. Poudaril je, da je Milka Klančič vzgojila kar tri podgorske rodove ter vedno dvigala visoko narodno zavest v tej ogroženi vasi tudi s požrtvovalnim delom na kulturno-prosvetnem področju. Prav njena vzgoja je pripomogla, da se je večina njenih učencev odzvala klicu domovine v borbi za svobodo in zato je to tudi njena zmaga.

V imenu bivših učencev in drugih Podgorcev je pozdravil jubilantko Vanko Delpin, ki se ji je s prisrčnimi besedami zahvalil za vse njeno prizadevanje in delo v korist Podgorcev, ki še vedno radi prihajajo na njen dom, kjer so vedno toplo sprejeti. Poklonil ji je tudi krasen šop, v katerem je bilo toliko rdečih nageljnov, kot ima jubilantka let in pa rožmarin, kot majhen izraz vdanosti in spoštovanja njenih bivših podgorskih učencev. Obenem so vsi skupaj izrazili željo, da bi ji lahko na istem mestu voščili tudi ob njeni 90-letnici.

Nekaj pozdravnih besed je spregovoril tudi Peter Simoniti, nato pa so vsi skupaj posedli za mizo na prostranem Županovem dvorišču in lepa slovenska pesem je še dolgo odmevala v mehko poletno noč po Podgori ter oznanjala hvaležnost njenih bivših učencev do svoje požrtvovalne vzgojiteljice — današnje jubilantke, ki ob toliko dokazih hvaležnosti ni mogla skriti globoke ganjenosti.

Nova doktorica farmacije

Na farmaceutski fakulteti tržaške univerze je ta teden diplomirala tudi Goričanka MARIJA GRAVNER, iz znane slovenske družine v Gorici, ki je napravila maturo na slovenskem liceju v Gorici.

Novi doktorici čestitajo in ji želijo obilo uspeha prijatelji in znanci ter naše uredništvo.

DVA PREDLOGA POKRAJINSKEMU ODBORU

Pokrajinski svet naj razpravlja o razvoju kmetijstva na Goriškem

Potrebni so ukrepi za okrepitev pomorskega prometa v Tržiču

Pokrajinski svetovalec KPI Bergomas je poslal včeraj predsedniku pokrajine pismo, v katerem mu predlaga, naj bi pokrajinski svet na svoji prvi seji razpravljal o ukrepih za razvoj kmetijstva na Goriškem.

V pismu utemeljuje predlagatelj svojo zahtevo z dejstvom, da je bilo o taki razpravi že večkrat govora in je odbor obljubil, da bodo o tem vprašanju razpravljali, ko bo pokrajinski odbor ob sodelovanju drugih ustanov zaključil proučevanje tega vprašanja. V teh dneh je bilo tako proučevanje posebne komisije zaključeno in zato bi bilo umestno, da bi pokrajinski svet proučil njene ugotovitve in zaključke.

* * *

Prav tako so včeraj pokrajinski svetovalci Bergomas, Cipriani, Marini in Papais poslali pokrajinskemu predsedniku dr. Chientaroliju predlog za resolucijo, v kateri je govora o ukrepih za tržiško pristanišče Portorosega in o kateri naj bi razpravljal pokrajinski svet na svoji prvi prihodnji seji.

V predlogu je rečeno, da je pokrajinski svet obravnaval že več tozadevnih predlogov, ki so jih postavili komunistični pokrajinski svetovalci. Dalje se v njem omenjajo prošnje, ki so jih nekatere monopolne družbe naslovile na pristojno ministrstvo za finansiranje gradnje kanalov in operativnih obal, katerih namen je likvidirati sedanje pristanišče v Portorosegi. Vse to je prišlo na dan tudi na zadnjem zasedanju občinskega sveta v Tržiču. Prav zaradi tega naj bi bila potrebna ponovna razprava o tem vprašanju na seji pokrajinskega sveta.

Ponesrečila se je v bolnišnici

Včeraj okrog 14.35 so z rešilnim avtomobilom Zelenega križa pripeljali v civilno bolnišnico v Ul. Vitt. Veneto 28-letno Vilmo Groppo, ki je doma iz S. Giovannija ob Nadiži. Zdravniki so ji ugotovili rano nad desnim očesom in zlom nosne kosti. Nudili so ji prvo pomoč ter jo obdržali na zdravljenju.

Groppova je izjavila, da se je ponesrečila pri delu v bolnišnici v Ul. Diaz, kjer je zaposlena kot čistilka.

Kadar poči guma pri skuterju

Včeraj popoldne nekaj pred 15. uro je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 52-letni Guido De Corti iz Tržiča Ul. Polo 92. Imel je več poškodb na levem podlahtu in na desnem stegnu ter si je verjetno zlomil tudi levo nogo v gležnju. Pridržali so ga na zdravljenju za mesec dni. Mož je povedal, da se je ponesrečil pri padcu z vespo, ko se je prelukjala guma na kolesu.

Z žago se je ranila

Včeraj okrog poldne so pripeljali v bolnišnico 23-letno Esterino Cestaro iz Ronk Ul. Matteotti 42, ki se je precej močno ranila z žago pri podjetju Autovie Carsiche, kjer je zaposlena. Pridržali so jo na zdravljenju v bolnišnici za mesec dni.

Pri traktorju se je ranil

Včeraj okrog 13. ure je prišel po pomoč v goriško bolnišnico 37-letni Francesco Vecchi iz Vilesa. Zdravniki so ugotovili, da si je mož zlomil desno ključnico. Ko je upravljal traktor ga je udarila kljuka zaganjača. Pridržali so ga za 20 dni na zdravljenju.

Padec s kolesa pri Jazbinah

Včeraj v zodnjih jutranjih urah se je vračal s kolesom proti finančarski vojašnici pri Jazbinah 21-letni finančni stražnik Giorgio Umone. Ko je vozil po klancu od Gradiškute proti Jazbinam je iz neznanih vzrokov padel in dobil več poškodb na glavi in rokah. Odpeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Okreval bo v desetih dneh.

TO IN ONO IZ JAMELJ

Domačini zapuščajo zemljo in se zaposlujejo v industriji

Nemajhne ovire za dobro obdelavo polja in pašnika
Zaradi suše malo krme - Obiski onstran meje

Medtem ko je drugod v poletnem času mirneje, pa nam cestni promet prav v tem letnem obdobju povzroča največ prahu in hrupa. Pred obcestnima gostilnama v Jamljah je ob praznikih, pa tudi ob delavnikih, polno avtomobilov in motornih koles Goričanov, ki so bili na kopanju v Sesljanu in Devinu, pa se ob povratku rad: ustavijo pri dobri kapljici in prigrizku.

Kmalu bodo tudi poletne počitnice v tržiški ladjedelnici, v Solvay in v drugih bližnjih tovarnah, v katerih se v vedno večjem številu zaposlujejo naši domačini.

Obdelovanje zemlje je vedno težje, ker je povezano z velikimi stroški in napori, kakršne kmet le s težavo prenese. Poleg tega je naša vas ena izmed tistih, ki jo vojaštvo izkorišča v svoje specifične namene in s tem ovira kmete, da ne morejo nemoteno opravljati svojih del na polju.

Letošnja košnja je že pri kraju, toda sušno vreme nam je dalo le malo krme! Vse od marca meseca ni bilo pravega deževja in pomanjkanje vode nas je hudo prizadelo. Iz vseh teh vzrokov je razumljiv beg naših ljudi v industrijo. Mladih ljudi ni več moč ustaviti na zemlji! Vsak sili v tovarno; tisti, ki ne najde zaposlitve v domačih tovarnah, je pripravljen iti tudi na tuje. Tako bodo Jamlje polagoma izgubile del svojega prebivalstva. Da bi do tega ne prišlo, bi nam morale oblasti, predvsem pokrajinski kmetijski inšpektorat in ostale kmetijske ustanove, priskočiti na pomoč in izvedbo «Zelenega načrta» v našem kraju realizirati v smislu večje možnosti zaslužka našega kmeta in predvsem z odstranitvijo tistih ovir, ki ne dovoljujejo kmetu, da bi lahko nemoteno obdeloval svojo zemljo.

Ob praznikih jo včasih «mahnemo» v Brestovico ali drugo bližnjo vas onstran meje, saj pot preko obmejnega bloka na Kras ni dolga. Ob obisku znancev vidimo, da tudi onstran meje išče mladina zaposlitve v industriji. Vendar v okrajih, kjer je to mogoče, kakor je sežanski in novogoriški okraj, povezuje delo v tovarni z delom na domačem polju! Novi čas prinaša nove delovne navade, vendar se jim bo starejši rod le težko prilagodil. Domačini so pri nas mnenja, da bi bile kraške vasi onstran meje še bolj obiskovane, če bi gostinstvo lahko nudilo več, kakor nudi sedaj. Z dobrimi gostinskimi podjetji bi gornji, pa tudi spodnji Kras lahko privabil mnogo obiskovalcev, predvsem iz Tržiča, kjer veliko upokojencev ob praznikih ne ve, kam bi odšlo na izlet. Kras bi bil z dobrimi gostilnami kot nalašč bližnja turistična točka, ki bi vedno znova vabila svoje dolinske goste.

Proslava bivših borcev na Trstelju

Občinski odbor Združenja borcev NOV iz Nove Gorice priredi jutri, 22. t. m. ob 10. uri na Trstelju proslavo 20. obletnice prve kraške čete z naslednjim programom:

Ob 10. uri zbor pred tribuno in raport o preživelih borcih te čete. Ob 11. uri slavnostni govor. Izročitev spominske knjige padlih v varstvo Združenja borcev NOV Nova Gorica. Nastop pevskega zbora, recitatorja in godbe na pihala.

Popoldne sledi ljudska zabava s plesom.

Zveza partizanov in ANPI za Goriško vabita svoje člane, naj se udeležijo te proslave.

NA OBISKU PRI NAJMLAJŠIH PEVMSKIH OBČANIH

Poletne počitnice preživljajo ob Pevmci in v prosvetni dvorani

Ko smo bili zadnjič na obisku v Pevmi, nas je tudi «pozdravilo» poletno mrtvilo in zaman smo spraševali po tem ali onem znancu, odšli so na dopuste ali obiske, katere so verjetno odlašali skozi vse leto. Celo otroškega čebljanja smo pogrešali po pevmskih domovih. Mnogo otrok je šlo v poletne kolonije in jih še dolgo ne bo domov.

Vendar pa smo ob spomeniku opazili tri nižješolce, ki so se bili tik pred nami spustili v tek proti prosvetni dvorani, ki je tudi v tem dolgočasnem obdobju ostala njihovo «zavetišče». V dvorani je miza za namizni tenis, biljardin in avtomat za igranje namiznega nogometa. Dvanajstletni Sandro, devetletni Gigi in trinajstletni Silvan so veselo pritiskali na avtomatske možice, ki spravljajo žogo v «mrežo» in bi se nas bili kaj radi kmalu «rešili», tako nepeta je bila njihova prva jutranja tekma!

Počitnice so sicer dolgočasna stvar, so nam potrdili v razgovoru, toda oni so si pripravili tako «nabit» vsakodnevni program, da za pevmsko mladež, ki je ostala doma, kaj takega ne moremo več trditi. Dopoldne so v dvorani, bodisi pri enem ali drugem avtomatu, popoldne gredo na kopanje v Pevmco, ki je toplejša od Soče in tudi bolj prikladna za njihove plavalne «podvige». Sicer pa se Pevmčani že vrsto let ne kopljejo več v Soči. Dohod do obrežja je s posestva ustanove Tre Venezie prepovedan, spraviti se na ono stran k «Pilonu» pa je skoraj predaleč. Soča je zaradi pogostih nalivov in viharjev v gorah letos vedno precej motna in hladna, tako, da ima tudi med Goričani vedno manj ljubiteljev. Po kopanju v Pevmci in potepanju okrog nje se pevmska mladež spravi zopet v dvorano, kjer se vrsti igra za igro vse do večera do televizijskega programa. Tudi tukaj je televizija že nekakšna «bolezen» nedoraslih, posebno športni program. Da, ta je pa res presneta stvar. «Giedal bi ga noč in dan», nam je vneto zatrjeval naš novi znanec Sandro, drugi pa so mu seveda veselo pritrjevali. Sicer pa se vsi radi pomerijo v namiznem tenisu, posebno ob sredah in sobotah, ko imajo pevske vaje, na katere prihajajo redno tudi njihovi sovrstniki in sovrstnice z Oslavja. Pred vajo in po njej, se razvije pravcati «boj». Naši trije znanci in njihovi prijatelji, bi se radi pomerili v namiznem tenisu tudi z njihovimi sovrstniki iz drugih vasi. Starejšim članom društva se je to že posrečilo in bi ne bilo napak, če bi tudi mlajši doživeli kaj podobnega. Z mladim pevovodjem Križmančičem se uče kar več pesmic naenkrat in v razgovoru so nam jih kar hitro našteli!

Tako mladim Pevmčanom potekajo poletne počitnice: v petju in športu, ob televiziji in na Pevmci. Le za učenje je še premalo časa; ne da bi se ne učili, vsaj tisti, ki imajo popravne izpite, toda kako hudo je otrgati tako dragoceni čas igre za učenje. Zato se tudi tod pri vsakem, ki ima popravni izpit poraja trdna želja, da bo drugo leto pridnejši in si tako ne bo kvaril poletja, ko je le-to najlepši čas razvedrila in otroške igre!

Slike z izleta po Jadranu

Goriške izletnike, ki so se udeležili izleta Primorskega dnevnika «Z Jadranom» po Jadranu», obveščamo, da lahko naročijo slike izleta v goriškem uredništvu.

AFERE Z MASLOM PRED SODIŠČEM

Še dve obsodbi zastopnika podjetja Cremerie Isontine

Višji zdravstveni zavod v Rimu je potrdil analizo krajevnih higienskih zavodov kot pravilno - Razprava proti Gandolfu odgodena zaradi bolezni obtoženca

V petek popoldne so se pred goriškim okrajnim sodiščem nadaljevale razprave proti izdelovalcem in prodajalcem ponarejenega masla. Včeraj smo poročali o obsodbi predstavnika podjetja Cremerie Isontine na plačilo globe v znesku 480.000 lir, ker so našli pri tem podjetju v izdelavi 300 kg masla, ki ni odgovarjalo zakonskim predpisom o pristnosti tega izdelka.

Kot druga bi se morala vršiti razprava proti drugemu goriškemu predelovalcu masla Benitu Gandolfu. Ker pa je njegov pravni zastopnik predložil zdravniško spričevalo, s katerim se potrjuje, da se Gandolfo zaradi bolezni ne more udeležiti razprave, so isto preložili na poznejši čas.

Sledili sta še dve razpravi, pri katerih je bil glavni obtoženec zopet predstavnik podjetja Cremerie Isontine Giuseppe Buglian iz Tržiča. Kot soobtoženca je imel 32-letnega trgovca iz Milj pri Trstu Dina Fontanota. Obtožnica pravi, da je Buglian dne 17. novembra 1961 prodal Fontanotu 300 g surovega masla, ki ni bilo pristno, in ki ga je Fontanot postavil v prodajo v svoji trgovini.

Sodišče je spoznalo Bugliana za krivega in ga obsodilo na plačilo 130.000 lir globe, povračilo stroškov za analizo pri pristojnih zavodih, ki so opravili tako analizo, na plačilo sodnih stroškov in objavo razsodbe v lokalnem časopisju. Fontanot je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov, ker je njegov branilec odv. Cossa citiral neki zakon, ki pravi, da prodajalec ni odgovoren za pristnost blaga, ki ga prevzame v prodajo v originalnih in zaprtih ovojih.

Pri naslednji razpravi je imel Buglian kot soobtoženko 77-letno trgovko iz Trsta, Marijo Bradelj, ki stanuje v Ul. Fonderia 5 in kateri je prodal 23 kg masla. Tudi v tej zadevi je bil Buglian obsojen na globo 300.000 lir in na plačilo drugih stroškov ter objavo v časopisju, kakor pri prejšnji razsodbi.

V obeh primerih je višji zdravstveni zavod iz Rima potrdil rezultate analize masla pri pokrajinskem higienskem laboratoriju v Trstu, ki je ugotovila v njem večje količine snovi, ki nimajo nobene zveze z mlekom.

Tudi v teh dveh primerih so branilci Bugliana vložili priziv proti razsodbi, potem ko so še pred razpravo skušali ustaviti proces, češ da je obtožba protiustavna, kar pa je sodnik Rinaldi zavrnil.

S tem se je zaključil prvi del sodnega postopka proti izdelovalcem in prodajalcem ponarejenega masla. Drugi bodo prišli po vsej verjetnosti na vrsto po poletnih počitnicah.

Izleti

Enodnevni družinski izlet z avtobusom v Lepeno organizira Slovensko planinsko društvo iz Gorice dne 29. t.m. Izletniki bodo potovali skozi Novo Gorico, Tolmin, Kobarid, Bovec do vasi Soča. Od tod v Lepeno do planinske koče dr. Klementa Juga, kjer bo prosta zabava. Kdor bo hotel, bo lahko šel peš do Krnskega jezera. Na povratku postanek v Bovcu. Kosilo iz nahrbtnika.

Vpisovanje v kavarni Bratuž do srede 25. t.m. Če do takrat ne bo dovolj vpisanih, izlet odpade. Odhod iz Podgore ob 6.15. iz Gorice (izpred kavarne Bratuž) ob 6.30.

Kino

VERDI. 17.00: «Kralj ponarejevalcev» (Il re dei falsari), J. Gabin in M. Carol. Crnobeli francoski film.

CORSO. 17.00: «Rimska pomlad gospe Stone» (La primavera romana della signora Stone), V. Leigh in W. Beatty. Ameriški panoramski film v barvah.

VITTORIA. 17.15: «Herkulesov bes» (La furia di Ercole), B. Harris in B. Corey. Italijanski barvni film v cinemascopu.

CENTRALE. 17.00: «Neron 71», G. Bramieri in M. Merlini. Italijanski črnobeli film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI, Raštel št. 26, tel. 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 28,2 stopinje ob 13.30, najnižjo 12,4 stopinje ob 5. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 76 odst.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA · Ul. Duca d'Aosta 180 Tel. 28-45 · GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

šport šport šport šport šport

V SOBOTO IN V NEDELJO V KALIFORNIJSKEM MESTU PALO ALTO

Ameriški in sovjetski atleti pripravljeni za četrti dvoboj

Kot v preteklih letih predvidevana zmaga SZ med ženskami in ZDA med moškimi

Po mnogih več ali manj zanimivih atletskih prireditvah se je končno približal datum 21. in 22. julij, dan, ko se bosta v Palo Alto (Kalifornija) srečali dve svetovni atletski velesili: ZDA in SZ. Razen evropskega prvenstva je to srečanje daleč najzanimivejše v letošnji sezoni in atleti obeh ekip bodo morali pokazati, če so bili njihovi nedavni svetovni rekordi realni ali pa so prišli do njih bolj slušajno. Obe velesili sta letos že imeli mednarodna srečanja, ki pa so bila bolj trening kot težka preizkušnja. Američani so tako v Chicagu pregazili Poljake, ki so bili v slabi formi, Rusi pa so v Jeni visoko porazili Češkoslovaško. Srečanje med dvema velikanoma bo že četrto in kaže, da bo tudi letos na izredno visoki ravni.

V prvem srečanju, ki je bilo leta 1958 v Moskvi, so zmagali v moški konkurenci Američani, med ženskami pa so bile Rusinje za razred boljše od nasprotnic. Prvo srečanje je potekalo v znamenju dvoboja med deseterobojcem Kuznecovom in Johnsonom; prvi je namreč malo prej odvzel Američanu svetovni rekord in kot prvi človek zbral čez 8000 točk. Johnson, ki je bil vsekakor boljši od sovjetskega atleta, je odlično izrabil priliko in na srečanju v Moskvi že po 9 disciplinah prekosil rekord Kuznecova. Drugi svetovni rekord je v prvem dvoboju postavil tudi skakalec Rijahovski, ki je v troskoku s 16,59 končno spravil s prestola Brazilca Adhemara da Silvo Čeprav je bilo na tem prvem dvoboju doseženih veliko izrednih rezultatov, se je očitno pokazala premoč Američanov v kratkih tekih in nekaterih skokih in metih, medtem ko so Rusi z lahkoto prekosili nasprotnike v ostalih metih in skokih in na daljših progah.

Naslednje leto, 1959., so Rusi povrnili obisk in se z Američani srečali v Filadelfiji. Končna zmaga je pripadla kot leto prej v Moskvi, Rusom, posamezno pa so pri moških zmagali Američani s 127 proti 108. Rusinje pa z visoko zmago končni rezultat popravile v korist SZ. V Filadelfiji ni padel noben svetovni rekord, glavni junak pa je bil deseterobojec Kuznecov. Pred srečanjem je ponovno z 8357 točkami odvzel Johnsonu svetovni rekord in bi ga tudi porazil, vendar pa se je malo pred srečanjem Američan poškodoval in namesto njega je moral nastopiti Herman. Neznosna vročina, ki je srečanje popolnoma pokvarila, ni preprečila sovjetskemu asu, da bi ne dosegel 8350 točk, le 7 manj od lastnega rekorda. V ugodnejših vremenskih pogojih bi bil rezultat Kuznecova gotovo za 100—200 točk boljši in bi zasluženo nagradil odličnega atleta. Večjih borb tudi na tem srečanju ni bilo, vredno pa je omeniti evropski rekord (4.64) Bulatova v skoku s palico, rezultat, ki je presenetil vse Američane, predvsem pa «Tarzana» Bragga, ki niti sam ni skočil više in skok Bella (8,10) v daljino, ki je takrat predstavljal drugi najboljši rezultat na svetu, le 3 cm za rekordom Owensa.

V olimpijski sezoni srečanja ni bilo, 1961. leta pa so Američani ponovno odpotovali v Moskvo. Izredna forma obeh ekip je prinesla kar 6 novih rekordov, 3 za Američane in 3 za Ruse, poleg tega pa so Rusi v ženski in moški hitri štafeti izboljšali evropski rekord. Največja atrakcija tretjega srečanja sta bila skoka v višino in daljino. V prvi disciplini sta si bila nasproti Brumel in Thomas, v drugi pa Boston in Ter-Ovanesian. Brumel in Boston sta se izkazala res fenomenalna in kljub deževnemu vremenu postavila nova svetovna rekorda z 2,24 oziroma 8.28. Novi svetovni rekorderji so postali tudi ameriški štafeti na 4x100 m z 39"1 pri moških in 44"3 pri ženskah, in sovjetski atletinji Ščelkanova (daljina 6,48) in Tamara Press (disk 57,43). Skupaj so v 1961. v Moskvi zabeležili Rusi 17 zmag, ameriška ekipa pa 2 manj.

Letošnje srečanje bo v Kaliforniji in obetajo se izredne borbe, predvsem tam, kjer so pred kratkim v obeh državah dosegli svetovne rekorde. Najbolj privlačni bosta verjetno tekmovanji v metu diska in v skoku v daljino. V prvi disciplini bo verjetno Oerter še enkrat potrdil premoč nad Truseniovom, ki mu je le za kratek čas odvzel krono, težja naloga pa čaka Ter-Ovanesiana, kateremu bo nasproti Boston. Nov rekord si lahko pričakujemo tudi od Brumela v skoku v višino, od Bakarinova v metu kladiva in od Kreerja ali Gorjajeva v troskoku. Američani računajo, kar se tiče rekordov, s Tarrom na visokih ovirah in z Longom ali Gubnerjem v metu krogle. Na daljših progah so se Američani približali Rusom prav tako kot so se Rusi Američanom na krajših in so zato izidi tekov povsem negotovi. V obeh moških štafetah si lahko pričakujemo nova svetovna rekorda, ker imajo ZDA trenutno izredni ekipi. V skupni oceni je možen rezultat 127-109 za ZDA pri moških, v ženski konkurenci pa 69-38 za Sovjetsko zvezo.

Končni izidi dosedanjih srečanj med ZDA in SZ:

	moški		ženske		skupaj	
	ZDA	SZ	SZ	ZDA	SZ	ZDA
1958	126 —	109	63 —	44	172 —	170
1959	127 —	108	67 —	40	175 —	167
1961	124 —	111	68 —	39	179 —	163

NOGOMET DOMA IN PO SVETU

Čirić trener Modene

MODENA, 20. — Vodstvo nogometnega kluba Modena je najelo za trenerja enajstorice v rumeno-plavih dresih voditelja jugoslovanske reprezentance Milovana Ćirića.

***

LIZBONA, 20. — Danes je prispel iz Santiaga v Lizbono Fernando Riera, to je trener, ki je pripeljal čilsko reprezentanco na letošnjem svetovnem prvenstvu do tretjega mesta. Riera bo v prihodnji nogometni sezoni treniral evropske prvake moštva Benfica namesto bivšega madžarskega tehnika Bele Guttmana, ki je prestopil k Penarolu.

***

TURIN, 20. — V krogih Juventusa so zelo razburjeni, tako kot pri Fiorentini, zaradi «veta» FIGC o nakupu Amarilda. Pri Juventusu pa vseeno upajo, da se jim bo posrečilo najeti jugoslovanskega reprezentanta Šekularca. Sicer je italijanska vlada začela v zadnjem času nadzorovati prenos valute v tujino za nakup igralcev, vendar upajo, da za Šekularca, katerega naj bi najeli z «manj dragoceno valuto», ne bo težkoč.

VATERPOLO

SPLIT, 20. — V tretjem kolu prvenstva Jugoslavije v vaterpolu so bili izidi tekem sledeči:

v Splitu: Partizan - Pošk 2:1
v Zagrebu: Mladost-Mornar 1:0
v Dubrovniku: Jug-Jadran 2:2
v Kotorju: Primorac-Jadran 3:2

Po tretjem kolu je Mladost v vodstvu pred Partizanom, Jadranom, Mornarjem itd.

Svetovno prvenstvo v sabljanju

Romunka Olga Szabo prvakinja v floretu

BUENOS AIRES, 20. — Romunka Olga Szabo je osvojila naslov svetovne prvakinje v floretu. Pred dodelitvijo naslova sta se morali zanj spoprijeti Szabova in Rusinja Gorošovo, ki je zabeležila isto število zmag kot Romunka. V zaključnem srečanju je Szabova odpravila svojo najnevarnejšo tekmico in prišla do svetovnega naslova.

V ekipnem tekmovanju v moškem floretu sta v drugem kolu izpadli še Nemčija in Japonska, ki je včeraj izločila Italijo.

PADALSTVO

Dva nova svetovna rekorda bolgarskih padalcev

SOFIJA, 20. — Bolgarski padalci so včeraj dosegli dva svetovna rekorda. V skupnem skoku iz višine 1000 m so pristali 1 m 23 cm od cilja in tako izboljšali prejšnji rekord sovjetskih padalcev. Tudi padalke so v isti kategoriji izboljšale rekord, ki je s 4,12 m od cilja pripadal Čehinjam. Bolgarke so pristale 2,81 metra od cilja.

ATLETIKA

Italijanska reprezentanca odpotovala na Madžarsko

RIM, 20. — Danes so z letalom odpotovale iz Fiumicina v Dyongor članice italijanske atletske reprezentance, ki bodo v nedeljo nastopile na troboju Madžarska-Romunija-Italija.

AVTOMOBILIZEM

AINTREE, 20. — Anglež Jim Clark je z vozilom vrste Lotus izboljšal na treningu za dirko za veliko nagrado Antree, najboljši čas kroga. Clark je vozil s povprečno hitrostjo 153 km na uro.

VTISI Z MEDNARODNEGA MLADINSKEGA KRITERIJA NA BLEDU

V namiznem tenisu velik napredek jugoslovanskih in ruskih mladincev

V ženski konkurenci največ lovorik za Sovjetsko zvezo

VII. evropski mladinski kriterij v namiznem tenisu je za nami. Krasna festivalna dvorana na Bledu je prazna in nič več ne odmevajo v njej vzklikanja in bodrila gledalcev.

Končni rezultati so že vsem znani: Jugoslavija je zasedla dve prvi mesti na ekipnem tekmovanju in v moških dvojicah, Romunija je z Giurgiuco zavzela prvo mesto med mladinci, Češka je prišla do lovorike na tekmovanju mešanih parov, medtem ko je bila najuspešnejša reprezentanca Sovjetske zveze, ki si je s svojimi mladinkami zagotovila dve zmagi: ekipno in pri posameznicah in je istočasno ponovila svoj lanskoletni podvig z osvojitvijo «Bukarešta Pokal» kot zmagovalka v skupnem plasmaju.

Jugoslavija je prijavila k tekmovanju kar 44 igralcev in jim tako nudila priložnost, da se pomerijo z ostalo evropsko mladinsko elito in tako preizkusijo svoje moči z zastopniki drugih namiznoteniških šol. V glavnem so ti pozitivno odgovorili na pričakovanja in so uspešno zaigrali tudi proti znatno močnejšimi nasprotniki.

Za največje iznenadenje je brez dvoma poskrbel Strojnik s svojo zmago nad Nasipajkom, tretjemu članu ruske ekipe, že v predkolu. Čeprav je nato že v prvem kolu na odličnega Giurgiuco se ni vdal brez boja ampak celo osvojil prvi niz, se odločno boril v drugem in šele v tretjem je Romunu uspelo vsiliti svojo igro in nadigrati Jugoslovana. Uspeh predstavlja tudi uvrstitev Robolja v osmine finala skupaj z Veckom, Frelihom in Korpo. Tudi v prvem setu proti Vecku je zaigral tako kot nikoli prej, žal pa se je zbal lastnega podviga in v drugem nizu ni bil več tako odločen. Vecko se je tako opogumil in ga v odločilnem setu zlahka odpravil. Trojica Vecko, Korpa, Frelih je zelo dobro zaigrala v ekipnem tekmovanju, medtem ko ni bila več zmožna tako bleščeče igre na turnirju posameznikov.

V tekmovanju moških parov so se kar tri jugoslovanske dvojice uvrstile v četrtine finala, vendar sta le Vecko in Korpa srečno prebrodila nevarnosti z zmago nad drugim slovenskim parom Trupej-Strojnik. Atanacković in Frelih pa sta se morala predati romunski dvojici Reti-Giurgiuca.

Jugoslovanski namizni tenis je žel nepričakovani uspeh tudi na ženskem tekmovanju, kjer je uvrstil članico ljubljanskega Odreda Zrimčevo v četrtfinale. Da je to uspelo je morala Zrimčeva odpraviti glavnega favorita in nosilko liste Svedinjo Marito Carlssonovo. Pozitiven je bil tudi nastop mešane slovenske dvojice Kraiger-Vecko, ki je bila izločena po ostri, tri sete trajajoči borbi od češkega para Bosa-Stepanek v polfinalnem delu tekmovanja.

Kar se tiče tujih reprezentanc, je bila avstrijska najštevilnejša. Rezultati so bili nezadovoljivi, vendar je to pripisati tudi dejstvu, da so Avstrijci šele letos v večjem obsegu prišli na evropsko mladinsko tekmovanje.

V zadnjih letih je opaziti tudi pri Belgijcih precejšnjo dejavnost v namiznoteniškem športu. Njihova vrsta pa se ni javila v kompletni sestavi in si je tako nabrala samo nekaj izkustev. Nabiranje izkustev je bil smoter tudi bolgarskih igralcev, ki so do sedaj zelo redko sodelovali na mednarodnih namiznoteniških prireditvah, vendar so šli preko te meje in pokazali že precej razvite igralce, ki se bodo kaj kmalu afirmirali.

Na lanskem mladinskem kriteriju so češkoslovaški mladinci osvojili 4 prva mesta v kategoriji mladincev in mešanih dvojicah. Cehi so letos ponovili svoj uspeh na tekmovanju mešanih dvojic. Medtem ko so fantje zatajili svojo slavo, so zablestela dekleta, kljub temu, da je bila njihova prvakinja Bosova na tekmovanju posameznic izločena že v predkolu, je druga češka predstavnica Anzova klonila šele v polfinalu pred Rusinjo Bolashitovo. V dvojicah sta bili najboljši in sta prinesli drugo lovoriko svojim barvam. Podčrtati je dejstvo, da sta premagali ruski par tudi na ekipnem tekmovanju, kjer sta zasedli drugo mesto.

Grški mladinci so letos prvič nastopili na tem tekmovanju. Rezultatov niso pokazali, odlikovala pa jih je želja, da se čimveč nauče. Ravno tako je bil blejski turnir le šola za poljske igralce. Madžarska vodilna evropska namiznoteniška sila, nima zadnja leta v mladinski konkurenci prve besede. Tudi na tem tekmovanju so potrdili pomanjkanje mladinskih moči. Le Angeli Papp je uspela uvrstitev v finale.

Francosko reprezentanco so sestavljali trije igralci in tri igralke, vendar najbolj znan je bil brez dvoma mali Christian Roesch a ne zaradi svojih rezultatov, ki so bili že kar zadovoljivi, ampak ker je že prvi dan padel po stopnicah, se ranil po glavi in je nato skozi nosil beli turban.

Nemčija je imela kar dve reprezentanci, Vzhodno in Zahodno. Prva je dosegla boljše rezultate v ženski konkurenci, druga pa v moški. Zahodnonemški namizni tenis, ki je na prejšnjih tekmovanjih žel toliko uspehov, ni prišel do izraza, čeprav razpolaga z dobrimi elementi.

Na vseh dosedanjih kriterijih je Romunija nabrala največ uspeha. Tudi letos je nadaljevala to svojo tradicijo in njeni predstavniki so se skoraj povsod uvrstili med prvo četvorko. Njihov Giurgiuca je bil sploh najboljši igralec, medtem ko Reti in Bodea nista mnogo zaostajala za njim.

Prav do konca so bili vsi ti najresnejši nasprotniki Rusov za osvojitev «Bukarešta Pokal».

Tako kot Nemci, so s svojimi uspehi nekoliko razočarali, vsaj kot celota, tudi Švedi. Ekipno so klonili v polfinalu fantje Rusom, dekleta pa Čehinjam. Pokazali pa so nekaj izrednih talentov, ki morda zmorejo mnogo več kot so pokazali na blejskem turnirju.

Veliko presenečenje blejskega turnirja pa so bili Rusi. Ponovili so skoraj v celoti lanski uspeh v ženskih disciplinah, čeprav z novimi mladimi igralkami, med katerimi prednjači 15-letna prvakinja Bolashite, kateri sledi Rudnova. Velik napredek pa so pokazali pri moških. Njihova zmaga nad Švedi je bila povsem nepričakovana in tudi v finalu so se proti Jugoslaviji borili bolje kot so to storili le nekaj dni prej, ko so v Jesenicah zabeležili visok poraz 5:0. Ruski strokovnjaki delajo v globino. Prvi uspehi so že vidni, čez leto ali dve bo tudi njihova seniorska vrsta lahko enakovredno nastopala z vsemi sedanjimi namiznoteniškimi velesilami.

PLAVANJE

Danes in jutri Italija-Nemčija

SANREMO, 20. — Jutri in v nedeljo bo v tukajšnjem olimpijskem bazenu plavalni dvoboj med Italijo in reprezentanco Zahodne Nemčije. Italija je poklicala v reprezentanco še Solianija in Schiezzarijevo. Prvi bo nastopil na 100 m prosto, druga pa na 200 m prsno. Potek dvoboja bodo prenašali v Evroviziji.

DARWIL
ŠVICARSKA SUPERMARKA
OBVEŠČA, DA SO V PRODAJI:
novi tipi, poslednji izum moderne tehnike
ELECTRONIC na električni pogon
SUPERAUTOMATIC s 57 in 88 rubini
EXTRA PLATT LUX 62

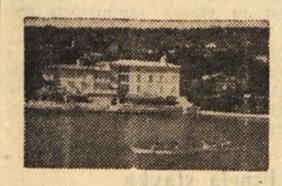

Hotel Central Portorož
tel. 6138.
s svojo edinstveno lego ob morju nudi prijetno letovanje. Prvorazredna kuhinja, istrske specialitete. Dnevno godba in ples

TURIZEM

OBISCITE SVETOVNO ZNANO
POSTOJNSKO JAMO
Obiski vsak dan ob 8.30, 10.30, 16 in 17.30
IZREDNI OBISKI PO DOGOVORU Z UPRAVO

PARK HOTEL BLED
Tel. 284, 338. 200 ležišč, restavracija, kavarna s teraso, nočni bar. Velika plesna dvorana «KAZINO». Pred in po sezoni so cene 30 odst. nižje. Priporočamo se za obisk

HOTEL «ADRIA» ANKARAN
Tel. KOPER 741-12
Nudi gostom prvovrstno hrano ter izbrane pijače. Hotel je odprt skozi vse leto, in se vljudno priporoča.

Hotel PALACE
PORTOROŽ s KAVARNO in RESTAVRACIJO JADRAN nudi razne specialitete in odlična vina. Vsak dan ples v vrtni restavraciji in noč nem baru.

HOTEL «TRIGLAV»
KOPER — telefon 16
Prvorazredna restavracija, sodobno opremljene sobe, terasa, zimski vrt, nočni bar z vsakodnevnim programom

«Hotel Bellevue» se gostom toplo priporoča
Ljubljana - Tel. 33-133 / 33-173

Hotel «SLON»
LJUBLJANA, Titova ul.
s svojimi obrati se gostom iz Trsta toplo priporoča.

GRAND HOTEL «TOPLICE»
BLED, tel. 222, 223, 224
Odprt skozi vse leto. Lastno kopališče s čolni, termalno kopališče. Pred in po sezoni cene znižane.

SAP TURIST SPOROČA
da vzdržuje progo
BLED-LJUBLJANA-TRST
ter prireja izlete in potovanja po domovini in v inozemstvo preko potovalne agencije
«JADRAN TURIST»

«AVTOPROMET»
GORICA
Nova Gorica — Tel. 20-44
nudi potnikom in turistom prijeten in hiter prevoz z avtobusom od vznožja Triglava do Jadrana ter vrši tudi vse vrste tovornih služnosti.

Grand hotel "UNION"
LJUBLJANA
nudi vse gostinske usluge po zmernih cenah ter se priporoča za cenjeni obisk

Ko potujete po Sloveniji, pridite v Vipavo, da si ogledate lepote izvira reke Vipave. Ob izviru je Hotel „VIPAVA" kjer se boste prijetno okrepčali.

BOHINJ - SLOVENIJA
V poletni in zimski sezoni vam nudijo vse udobje hoteli «ZLATOROG», «POD VOGLOM», «BELLEVUE-JEZERO», Mladinski dom ter gostišča Stara Fužina in «ČRNA PRST». ◆ Kdor si želi oddiha v miru in kdor hoče spoznati svetovno znane prirodne lepote, kdor si želi zimske ali poletne športe vseh vrst, naj pride v Bohinj ◆ Informacije turistično društvo in hoteli

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje z modernimi tovorno-potniškimi ladjami
redno progo Jadran-Južna Amerika — via Zahodna Afrika (Rijeka, Split, Napoli, Genova, Marseille, Casablanca, Dakar, Conakry, Takoradi, Tema, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires)
redno linijo okoli sveta (iz Jadrana v Indijo, Indonezijo, Japonsko, ZDA — Zahodna obala, sredozemske luke)
TER NUDI
ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja «Splošna plovba» Piran, Župančičeva ulica 24, in na naše agente po vsem svetu.
Telegrami: Plovba Piran Telexi: 035—22, 035—23
Telefoni: 72-170 do 72-177

KOMPAS
Vodilno turistično podjetje v Sloveniji
Generalna direkcija v Ljubljani, poslovalnice v vseh večjih krajih Slovenije in na obmejnih prehodih ter v Zagrebu, Opatiji, Dubrovniku in Sisku.
Od maja do septembra prirejamo stalne izlete po Jugoslaviji z lastnimi modernimi turističnimi avtobusi.
Menjalnica valute, predprodaja voznih kart za železniški, letalski, pomorski in avtobusni promet, rezervacija hotelskih sob v vsaki poslovalnici.
Zahtevajte programe izletov in ponudbe!

UMBERTO URBANI

CETINJE

«Glejte, monsignor Niko Luković nama prihaja naproti,» je veselo vzkliknil prof. Zlokovič. Bil sem zadovoljen, da se bom spoznal osebno z duhovnikom Lukovićem, ki mi je bil znan po svojem neprekoslijivem vodiču po Boki Kotorski: Monsignor Luković ima prav, če je ponosen na svojo župno cerkev, ki je grajena v renesančno baročnem slogu in jo je postavil Benečan Bernardino Macarucci. Cerkev se dviga nad mestecem na hribčku, kamor pelje široko stopnišče. Ob obeh straneh glavnega vhoda so marmornati kipi pesnika Njegoša in Kačiča, hrvaškega mecena Strossmajerja, djakovškega škofa, Franja Uccellinija-Tice, kotorskega škofa in prevajalca Divine Commedie. V ozadju cerkve je velik spomenik, ki predstavlja slovitega jezuita Rudjera Boškovića, matematika in svetovno znanega zvezdoslovca, izdelan po Ivanu Meštroviću, ki ga je poklonil kanoniku Lukoviću.

Sodim za potrebno, da kaj povem o tem velikem znanstveniku iz osemnajstega stoletja, kajti njegova dela De viribus vivis iz leta 1745, De Continuitatis lege iz leta 1754, De materiae divisibilitate et principiis corporum iz leta 1757 in zlasti delo Philosophiae naturalis theoria redacta ad unicam legem virium in natura existentium pritegujejo v današnjih časih pozornost učenjakov jedrske sile, predvsem Angležev in Rusov; ti so se s petdesetimi jugoslovanskimi in tujimi učenjaki ukvarjali z Boškovičem na nedavnem simpoziju njemu v čast v njegovem rojstnem mestu Dubrovniku.

Njegova Teorija naturalne filozofije, ki je bila prvič objavljena 1758 na Dunaju, istotam in nato v Benetkah in Parizu ponatisnjena, je izšla še 1922 v latinski in angleški izdaji. Čeprav so mu v Parizu nasprotovali enciklopedisti, so tega velikega jezuita v Londonu sprejeli učenjaki z vsemi častmi in ga povabili, naj se pridruži odpravi za proučevanje Venerinega prehoda pod soncem.

V Carigradu je zbolel in ni mogel iti v Petrograd ter se je moral vrniti v Rim pa se je pozneje spomnil te odprave v knjigi Dnevnik o popotovanju od Carigrada do Varšave.

Iz obsežne bibliografije o Boškoviču bom omenil Fechnerjevo delo Ueber die physikal — und philosophische Atomlehre, spise Račkega, Gelcicha, Torbarja, Markoviča, Varičaka v Radu Jugoslovenske akademije, Majcena (Matematički rad Boškoviča), Stankovičeve o Boškovičevi atomistiki, Barale in dr. Lava Čermelja. Ristič je o njem pisal v nemščini, Nedeljković v francoščini, Petronijević v angleščini v delu Slovani v višji znanosti, ki ga je prevedla v srbščino Ksenija Atanasijević leta 1920. Najprej sta priznala znanstveni pomen Boškoviča angleški kemik Priestley in fizik Robinson, tema sta sledila v devetnajstem stoletju fizik lord Kelvin in ustvarjalec elektronskega modela Thompson. Na otočku Lokrumu pred Dubrovnikom je Jugoslovenska akademija uredila Muzej Rudjera Boškoviča, da bi se ohranilo vse, kar je pisal in kar so imenitni znanstveniki napisali o slavnem dubrovniškem znanstveniku.

Tudi muzej v zakristiji ne samo notranjost cerkve se ponaša z deli znanih kiparjev in slikarjev: od slednjih dela Celestina Medoviča, Josipa Tominca in prekrasni sv. Tripun, kotorski zaščitnik, delo črnogorskega slikarja Mila Milunoviča.

Plošča na hiši kapitana Filipa Lukoviča nas spominja na bivanje vladike Njegoša, pod čigar pokroviteljstvom se je 1848 zbrala v samostanu cerkve sv. Nikolaja ljudska bokeljska skupščina, da bi oklicala združitev jugoslovanskih dežel v avstrijsko zvezo, v kateri naj bi šlo prvenstvo Slovanom, ki so številnejši od Nemcev in Madžarov.

Boka Kotorska! Kakor da bi narava sama obstala od začudenja ob tolikšni lepoti, ki jo je najvišji stvarnik razlil nad zemljo in nad morje, in bi si zamišljala bodoče rodove, ki bodo z Bernardom Shawom in s Hermanom Bahrom vzklikali, da v življenju še niso videli kaj lepšega in se bodo tega spominjali tudi ob smrtni uri.

Risan, ki ga je ustanovilo ilirsko pleme Risonitov in kamor se je pred Rimljani zatekla uporna kraljica Tevta, se ponaša z grško-rimskimi spomeniki in s starodavno ilirsko kovnico, ki jo je 1870 odkril angleški starinoslovec Evans.

Nad Risanom se dviga skalnata planota Krivošij, katere prebivalci so se stoletja borili s Turki in so se proslavili v uporih leta 1869 in 1882 proti mogočni avstro-ogrski vladavini, ko je 800 oboroženih mož zadrževalo 20.000 Avstrijcev. Na Ceroviku so bile decembra 1941 potolčene italijanske čete in v novembru 1944 po dvajsetdnevnih hudih borbah okoli Ledenic, kjer se je rodil narodni heroj Savo Ilić, se je morala vdati močna nemška posadka prvi bokeljski brigadi, ki je osvobodila Boko Kotorsko

Od cerkva v Stolivu, ki imajo tudi slike Josipa Tominca, je najslavnejša cerkev sv. Bazilija in njene freske, delo anonimnega slikarja petnajstega stoletja iz Debra, so, kakor pravi monsignor Luković, edinstven primer sožitja Vzhoda in Zahoda v srbskem srednjeveškem slikarstvu. O tem pričajo cirilski in latinski napisi ter svetniki vzhodne in zahodne cerkve. Med svetniki, ki so naslikani v naravni velikosti, so na prvem mestu sv. Tripun, sv. Jurij in sv. Demetrij.

Tudi junaško gnezdo — «gnijezdo junačko» — Dobrota, sedaj kotorsko predmestje, se spominja vladike Njegoša, ki je posvetil svoj Glas kamenštaka grofom Ivanovičem, pri katerih je bival 1833, ko je potoval v Rusijo. Tem grofom Ivanovičem je bila posvečena tudi prva izdaja Razgovora ugodnog naroda Slovinskog priljubljenega pesnika Andrije Kačiča-Miošiča.

Številne jadrnice, ki jih je imela Dobrota v 18. in 19. stoletju, so ji pripomogle do velikanskega bogastva in to se je pretvarjalo v sijajne palače, v baročne cerkve, v dragocene slike na platnu Paola Veroneseja in njegove šole, Carla Dolcija, dalmatinskega rojaka Ivana Solimana, Tiepolovega učenca. Umetniške slike in dragoceno pohištvo se hranijo v baročnih palačah Ivanovićev, Tripkovićev, Dabinović-Kokotov, Kamenarovićev, Miloševićev, Dabčevićev in Sabljićev.

Onstran severnih vrat Dobrote je tako imenovani Črnogorski pazar, ki je omenjen v Gorskem vencu in kamor so za časa Benetk Črnogorci nosili prodajat svoje pridelke, a so morali pred vstopom v mesto odložiti orožje ob stražah.

Starodavni rimski Acurium, zgodnje srednjeveški Deradaron in današnji Kotor je bil med prvimi kulturnimi središči na drugi jadranski obali, kjer je za humanizma in renesanse cvetela trojezična latinsko-italijanska in srbohrvaška književnost in to po zaslugi takih kakor Bolica in Prima in je lahko tekmovala z dubrovniško književnostjo.

Štirikilometrsko obzidje, širine deset metrov in višine petnajst, ki so ga sezidale Benetke, oddeljuje kotorsko mesto z gričem sv. Ivana od lovćenske gmote. Z višine trdnjave pogled objema značilno srednjeveško mesto z majhnimi trgi, z ozkimi uličicami, z romanskimi, gotskimi, renesančnimi in baročnimi zgradbami. Monumentalna vrata, ki z obrežja peljejo v mesto, so bila postavljena v renesančnem slogu 1555 in istega stoletja so bila zgrajena tudi vrata na severni in južni strani mesta.

Najvažnejši kotorski spomenik je bazilika sv. Tripuna, zgrajena v romanskem slogu nekako sredi 12. stoletja in v nji je znameniti tabernakelj v glavnem oltarju, kjer so na njegovem oprečniku vrezani prizori iz mučenikovega življenja po srednjeveških legendah. Monsignor Luković mi je pokazal vse, kar se hrani v zakristiji in v zakladnici: pozlačeni križ benečana Marina Contarene, kotorskega škofa, dalje bronastokofovsko palico, ki jo je podaril ruski general Matije Zniavić, sin Perasta, relikviarij, v katerem je shranjena glava sv. Tripuna, ki je bil mučen v Niceji v tretjem stoletju. V steno je vzidan mramornati sarkofag in v tem je bilo preneseno mučenikovo truplo iz Carigrada leta 809. Msgr. Luković mi pokaže umetniško razpelo, za katerega se zdi, da ga je cerkvi sv. Frančiška darovala srbska kraljica Jelena, Uroševa žena.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14/5-375 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst